

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

RAZVOJNE BANKE FEDERACIJE BIH SARAJEVO

2020.

Broj: 01-02-06-11-3-2533-4/20

Sarajevo, septembar 2021.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II	REZIME DATIH PREPORUKA.....	5
III	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	6
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	7
1.	UVOD	7
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	7
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	7
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	7
5.	OBAVLJANJE POSLOVA IZ OKVIRA NADLEŽNOSTI BANKE	11
6.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE	11
7.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	12
7.1	BILANS USPJEHA	12
7.1.1	Prihodi	12
7.1.1.1	Prihodi iz poslovanja	12
7.1.1.2	Prihodi od ukidanja rezervisanja	13
7.1.1.3	Ostali prihodi	13
7.1.2	Rashodi.....	13
7.1.2.1	Rashodi iz poslovanja.....	14
7.1.2.2	Operativni rashodi.....	14
7.1.2.3	Troškovi rezervisanja.....	15
7.1.2.4	Ostali rashodi.....	16
7.1.2.5	Rashodi od promjene vrijednosti imovine i obaveza	16
7.1.3	Finansijski rezultat.....	16
7.2	BILANS STANJA.....	17
7.2.1	Stalna sredstva	17
7.2.2	Tekuća sredstva.....	18
7.2.2.1	Sredstva namijenjena prodaji.....	18
7.2.2.2	Novčana sredstva	18
7.2.2.3	Kratkoročna potraživanja.....	19
7.2.3	Kapital.....	22
7.2.4	Obaveze.....	23
7.2.4.1	Obaveze po osnovu depozita i kredita.....	23
7.2.4.2	Ostale obaveze.....	24
7.2.5	Popis sredstava i obaveza.....	24
7.2.6	Vanbilansna evidencija	24
7.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	25
7.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU.....	25
7.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	26
8.	JAVNE NABAVKE	26
9.	SUDSKI SPOROVI.....	26
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	27
V	PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	29
	Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine.....	30
	Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine.....	32
	Bilans tokova gotovine za period od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine.....	33
	Izveštaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2020. godine.....	34

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Razvojne banke Federacije BiH Sarajevo za 2020. godinu (u daljem tekstu: Banka)**, koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, te Bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Banke na 31. 12. 2020. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- Banka posluje u skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci FBiH i Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH iz 2008. godine. Uredba nije usaglašena sa Odlukom Agencije za bankarstvo FBiH o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka koja je u primjeni od 1. 1. 2020. godine, jer Banka ne primjenjuje nova podzakonska akta koje donosi Agencija za bankarstvo. Međutim, skreće se pažnja na to da je revizijom, na bazi uzorka kredita, utvrđeno da su rezervisanja za kreditne gubitke, primjenom Interne metodologije Banke, potcijenjena za najmanje 3.053.462 KM u odnosu na rezervisanja koja bi se utvrdila primjenom minimalnih stopa koje su definisane Odlukom Agencije za bankarstvo FBiH. Navedeno upućuje na potrebu usklađivanja sa podzakonskim aktima Agencije za bankarstvo FBiH. (tačka 7.2.2.3 Izvještaja);
- Kapital koji iznosi 163.614.995 KM Vlada FBiH nije uvećala do iznosa od 400.000.000 KM u jednakim obrocima iz Budžeta Federacije BiH, počevši od 2008. do 2011. godine, u skladu sa članom 3. Zakona o Razvojnoj banci FBiH (tačka 7.2.3 Izvještaja);
- Banka je u 2020. godini izvršila rezervisanja za sudske sporove samo po osnovu dva izvršna sudska postupka u ukupnom iznosu od 240.000 KM, iako se protiv nje vode sudski sporovi u ukupnoj vrijednosti od 3.031.673 KM (tačka 9. Izvještaja).

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjima.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. U kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju mišljenja, utvrdili smo da nema ključnih pitanja revizije.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Banke odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske

izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Nadzorni odbor je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovila Banka.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Banke;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koje mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima, ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja, i to su ključna revizijska pitanja. Opisujemo ih u izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava njihovo objavljivanje, ili kada odlučimo, u izuzetno

rijetkim okolnostima, da ih ne treba objaviti jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Razvojne banke Federacije BiH Sarajevo za 2020. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Banke za 2020. godinu su u skladu, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Zbog velikog broja sudskih sporova koje je Banka pokrenula radi nenaplaćenih potraživanja za date kredite, ne možemo potvrditi da je prilikom plasiranja kredita u ranijem periodu postupila u skladu sa članom 7. Zakona o Razvojnoj banci Federacije BiH, kojim je definisano da Banka u svom poslovanju mora primjenjivati osnovne principe rentabilnosti, likvidnosti i sigurnosti plasmana, što je imalo za posljedicu da u 2020. godini ukupna utužena potraživanja iznose 30.467.667 KM (tačka 7.2.2.3 Izvještaja).**

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000-Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Banke u skladu s ISSAI 30 – Etičkim kodeksom kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Banka u cijeloj 2020. godini nije imala imenovane organe, što znači da se nisu obavljali poslovi iz njihove nadležnosti koji su definisani Zakonom o Razvojnoj banci Federacije BiH. Nadzornom odboru mandat je istekao 17. 10. 2020, a Odboru za reviziju 4. 12. 2018. godine. Također, u Banci su tokom cijele poslovne godine Upravu činili vršioци dužnosti kojima je mandat istekao 12. 11. 2020. godine (tačka 4. Izvještaja);**
- **Utuzena nenaplaćena potraživanja po komisionim kreditima iznose 43.637.836 KM i data su preduzećima koja nisu u mogućnosti redovno servisirati obaveze po kreditima, što upućuje na to da Vlada FBiH i Federalni zavod za zapošljavanje prije odobravanja kredita i donošenja odluka o reprogramu duga nisu poduzeli adekvatne aktivnosti s ciljem minimiziranja kreditnog rizika. Također, procedure u vezi s načinom reprogramiranja kredita koje odobrava Vlada FBiH nisu definisane, što može imati visok rizik za uredno izmirenje kreditnih obaveza krajnjih korisnika (tačka 7.2.2.3 Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modificovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Banke odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima

kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Nadzorni odbor je odgovoran za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Banke, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 21. 9. 2021. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobaric

Dragan Kolobaric

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

Dževad Nekić

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKE	BROJ POGLAVLJA
1.	Imenovati sve organe Banke, kao i sekretara, u skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci Federacije BiH.	tačka 4.
2.	Službu interne revizije formirati u skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci Federacije BiH i sistematizacijom radnih mjesta.	tačka 4.
3.	Poduzeti aktivnosti na usklađivanju Uredbe o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH sa podzakonskim aktima FBA.	tačka 7.2.2.3
4.	Potrebno je da Banka kontinuirano prati tržišnu vrijednost kolaterala i osigura nove procjene za sve kolaterale sa procjenama starijim od tri godine i više.	tačka 7.2.2.3
5.	Prilikom odobravanja komisionih i direktnih kredita detaljno analizirati utrživost ponuđenih kolaterala i voditi računa o sposobnost subjekata za povrat kredita, u skladu sa članom 7. Zakona o Razvojnoj banci Federacije BiH.	tačka 7.2.2.3
6.	Inicirati aktivnosti na regulisanju načina upravljanja rizikom, odnosno reprogramiranja komisionih kredita.	tačka 7.2.2.3
7.	Potrebno je da Vlada FBiH poveća vlasnički kapital u Banci, u skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci Federacije BiH.	tačka 7.2.3
8.	Preispitati iznos rezervisanja po aktuelnim sudskim sporovima, u skladu s odredbama MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.	tačka 9.

III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Zakon o bankama;
- Zakon o Razvojnoj banci FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima,
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Uredba o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH; kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Razvojna banka Federacije BiH Sarajevo osnovana je Zakonom o Razvojnoj banci Federacije Bosne i Hercegovine¹. U skladu sa donesenim zakonom Vlada FBiH je 25. 6. 2008. godine donijela Odluku o početku rada Razvojne banke FBiH kao pravnog sljednika Investicijske banke FBiH d.d. Sarajevo. Banka je razvojna i izvozna i u 100% je vlasništvu Federacije Bosne i Hercegovine, koja jamči za njene obaveze bezuvjetno, neopozivo i na prvi poziv bez izdavanja posebne garancijske isprave, a Banka za svoje obaveze odgovara cijelom svojom imovinom. Vlada Federacije BiH u funkciji je Skupštine Banke.

Ciljevi poslovanja Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine utvrđeni su Zakonom o Razvojnoj banci Federacije BiH i prije svega se odnose na finansiranje obnove i razvoja privrede, unapređenje poljoprivredne proizvodnje, finansiranje privredne infrastrukture, finansiranje izvoza, povećanje zaposlenosti itd. Kreditne poslove obavlja u svoje ime i za svoj račun (iz kapitala, prikupljenih depozita i uzetih kredita), kao i u ime i za račun Vlade FBiH, u čije ime upravlja domaćim i stranim sredstvima namijenjenim razvojnim projektima, te prima novčane depozite i uzima kredite u funkciji finansiranja razvojnih projekata.

Unutrašnja organizacija, način rada i rukovođenja utvrđeni su Pravilnikom o radu. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta uređen je opis radnih mjesta. Sistematizovana su radna mjesta za 157 izvršilaca, a 31. 12. 2020. godine bilo je 106 zaposlenih. Tokom 2020. godine u Banku je primljen jedan zaposlenik putem javnog oglasa, a istovremeno ju je napustilo njih pet.

Sjedište Banke je u Sarajevu, u Ulici Igmanska br. 1. Ima poslovnice u Mostaru, Bihaću, Tuzli, Zenici, Orašju i Livnu.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Banke za 2020. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, u periodu od januara 2021. do aprila 2021. godine, s prekidima.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH prvi put vrši finansijsku reviziju Banke. Nakon izvršene revizije za 2020. godinu dato je ukupno osam preporuka.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Banka u poslovanju upravlja sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcioniraju adekvatno i efikasno, u skladu s važećom regulativom

¹ Sl. novine FBiH, br. 37/08

Finansijsko upravljanje i kontrola

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH², Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH³ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁴ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.⁵

Rukovodstvo Banke odgovorno je za uspostavljanje sistema internih kontrola, radi ostvarenja programskih ciljeva rada. Faktor koji najviše utiče na funkcionisanje sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje zakonskih propisa.

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i njihova usklađenost sa važećim zakonskim i drugim propisima. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. Organizacija Banke utvrđena je Statutom koji je donijela Skupština 2009. godine, a detaljno je razrađena Pravilnikom o radu iz 2018. godine. Prema Pravilniku, Banka se sastoji od: Sektora za istraživanje i razvoj, Sektora za upravljanje projektima, Sektora kredita (služba za praćenje i naplatu kredita, služba za implementaciju, praćenje i naplatu komisionih kredita i služba za upravljanje nekvalitetnom aktivom), Sektora za upravljanje rizicima (služba za ocjenu rizika projekata i služba za upravljanje rizicima), Sektora za podršku poslovanju (služba računovodstva, služba za pravne, opće poslove i ljudske resurse i služba informatike) i Sektora za upravljanje sredstvima (služba unutrašnjeg platnog prometa, služba platnog prometa sa inostranstvom i služba sredstava i tržišta).

Donesen je značajan broj internih akata koji uređuju interne postupke, procedure i kontrole: Pravilnik o računovodstvu, koji uključuje i računovodstvene politike, Pravilnik o planiranju, Pravilnik o finansijskom poslovanju, Pravilnik o radu, Pravilnik o nabavkama, i drugi. Donesene su i procedure, politike i uputstva kojima je uređeno postupanja zaposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka. Interni akti osnova su za uspostavljanje funkcionalnog sistema internih kontrola u skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci Federacije BiH i Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke Federacije BiH⁶.

Banka nije sačinila izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2020. godinu, niti je odredila koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu, što je obaveza u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH. Iako posluje u skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci, trebala je, u skladu sa članom 2. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, primjenjivati i odredbe ovog Zakona, s obzirom na to da se radi o pravnom licu u kojem Federacija BiH ima većinski vlasnički udjel. Uz dostavljeni Komentar na Nacrt izvještaja dostavljena je Odluka o imenovanju koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu, od 30. 4. 2021. godine.

Ne možemo potvrditi da je sistem internih kontrola u potpunosti uspostavljen u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.

² „Sl. novine FBiH“, broj 38/16

³ „Sl. novine FBiH“, broj 6/17

⁴ „Sl. novine FBiH“, broj 75/16

⁵ COSO je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. On definiše internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

⁶ „Sl. novine FBiH“, broj 57/08

Organi upravljanja

Organi upravljanja Banke su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava.

Skupštinu Banke čini Vlada FBiH, dok je premijer Vlade FBiH predsjednik. Skupština je u 2020. godini održala dvije sjednice. Na sjednici održanoj 15. 1. 2020. usvojeni su finansijski izvještaji za 2018. godinu i donesene su odluke o utvrđivanju visine i rasporedu dobiti ostvarenoj u 2018. godini. Skupština je 11. 3. 2021. godine donijela Odluku o usvajanju Izvještaja o poslovanju sa finansijskim izvještajima, izvještajem interne i eksterne revizije za 2019. godinu. U skladu sa članom **31. Zakona o Razvojnoj banci FBiH, Skupština usvaja godišnji finansijski izvještaj Banke najkasnije do 31. maja tekuće godine za prethodnu. Uz Komentar na Nacrt izvještaja dostavljena je Odluka Skupštine o usvajanju Izvještaja o poslovanju razvojne banke sa finansijskim izvještajima, izvještajem interne i eksterne revizije i izvještajem o radu Nadzornog odbora, od 19. 8. 2021. godine.**

Nadzorni odbor, prema Zakonu o Razvojnoj banci FBiH, sačinjavaju predsjednik i šest članova koje imenuje i razrješava Skupština. Na 31. 12. 2020. godine Banka nije imala imenovan Nadzorni odbor, a prethodno imenovanom sazivu mandat je istekao 17. 10. 2020. godine. Članovi Nadzornog odbora do 17. 10. 2020. godine bili su: Igor Živko v. d. predsjednika, i Božo Vukoja, Zvonko Landeka, Adisa Omerbegović Arapović, Amir Avdić, Mehmedalija Hadžović i Almir Zulić. Nadzorni odbor je u 2020. godini održao 4 sjednice. U julu 2020. godine objavljen je javni konkurs za izbor i imenovanje članova Nadzornog odbora, koji je poništen u oktobru 2020. godine. Ponovni konkurs objavljen je u novembru 2020. godine. Odlukom Skupštine Banke od 11. 3. 2021. godine izabran je Nadzorni odbor na mandatni period od pet godina. Prva konstituirajuća sjednica Nadzornog odbora održana je tek 28. 5. 2021. godine, nakon više od dva mjeseca od imenovanja. **S obzirom na to da u periodu od oktobra 2020. do marta 2021. godine (pet mjeseci) Banka nije imala Nadzorni odbor, nisu se obavljali poslovi iz njegove nadležnosti, koji uključuju nadziranje poslovanja Banke i rada Uprave, te usvajanje: finansijskog izvještaja i Izvještaja o poslovanju za 2020. godinu, davanje prijedloga o raspodjeli dobiti za 2020. godinu, itd. Također, nije pokrenuta konkursna procedura za imenovanje Uprave. Uz Komentar na Nacrt izvještaja dostavljene su Odluka o usvajanju Izvještaja o poslovanju Razvojne banke za 2020. godinu i Odluka o usvajanju Finansijskog izvještaja i Izvještaja nezavisnog revizora, od 28. 6. 2021. godine.**

Upravu Banke čine: Semir Fejzić, v. d. predsjednika, Senija Bubić, v. d. izvršne direktorice za podršku poslovanju, Mersiha Slipičević, v. d. izvršne direktorice za upravljanje rizicima i Dalibor Milinković, v. d. izvršnog direktora za projekte i razvoj. Članovi Uprave imenovani su Odlukom Nadzornog odbora od 12. 11. 2019. godine do okončanja konkursne procedure, a najduže na period do 12 mjeseci. **S obzirom na to da nije bio imenovan Nadzorni odbor, u novembru 2020. godine, na zahtjev Banke, dobiveno je Mišljenje Agencije za bankarstvo FBiH (u daljem tekstu: FBA) u kojem je navedeno da se u svrhu sprečavanja blokade rada organa upravljanja Banke, a time i Banke u cjelini, omogućiti Upravi nastavak rada i nakon isteka mandata, odnosno do imenovanja Nadzornog odbora. Isto mišljenje dobiveno je i od Ureda Vlade FBiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije. Do okončanja revizije zbog neformiranja Nadzornog odbora nije pokrenuta konkursna procedura izbora predsjednika i članova Uprave. Članom 21. Zakona o Razvojnoj banci Federacije BiH definisano je da Banka ima sekretara, koji je ovlašten za provođenje odluka Nadzornog odbora, Odbora za reviziju i predsjednika Uprave. Banka od 23. 9. 2017. godine nema imenovanog sekretara Banke.**

Odboru za reviziju mandat je istekao 4. 12. 2018. godine, a tokom 2019. i 2020. godine nije izvršen izbor novog Odbora. Banka je na osnovu Odluke Nadzornog odbora od 12. 11. 2019. godine tek 13. 3. 2020. godine raspisala konkurs za izbor i imenovanje članova Odbora za reviziju, koji je poništen Odlukom Nadzornog odbora 9. 9. 2020. godine jer prijavljeni kandidati nisu imali potrebnu dokumentaciju kojom bi dokazali visoke reference o obavljanju poslova iz ekonomsko-finansijske struke. Nakon toga objavljen je novi konkurs 16. 9. 2020. godine, ali do okončanja revizije nije okončan. **Imajući u vidu da Banka nema Odbor za reviziju više od dvije godine, nije postupljeno u skladu sa**

članom 22. Zakona o Razvojnoj banci Federacije BiH,⁷ kojim je definisano da Banka ima Odbor za reviziju koji je odgovoran za provođenje vanjske revizije, koji vrši reviziju finansijskog poslovanja Banke na zahtjev Nadzornog odbora i nadgleda poslove interne revizije.

U toku cijele revidirane godine Banka nije imala sve organe upravljanja, što je od posebne važnosti uzimajući u obzir njihove nadležnosti i poslove koje Banka obavlja. U skladu s Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, organi nadzora i rukovođenja dužni su da, shodno Zakonu o Razvojnoj banci Federacije Bosne i Hercegovine, Zakonu o bankama Federacije Bosne i Hercegovine i drugim propisima, pravovremeno donose i nadziru primjenu odgovarajućih mjera i aktivnosti za sprečavanje opadanja kvaliteta poslovanja Banke, kao i mjera za prevladavanje nastalih slabosti, prije njihovih prerastanja u teža ili nerješiva stanja.

U periodu od 17. 10. 2020. do 11. 3. 2021. godine Banka nije imala Nadzorni odbor, a dvije godine nema Odbor za reviziju, čiji mandat je istekao 4. 12. 2018. godine. Također, Vlada FBiH, koja čini Skupštinu Banke, nije poduzela adekvatne aktivnosti na imenovanju Nadzornog odbora, kako bi osigurala obavljanje poslova iz svoje nadležnosti i usvojila godišnje finansijske izvještaje Banke i uputila ih Parlamentu FBiH na usvajanje. Osim toga, u Banci su tokom cijele poslovne godine Upravu činili vršioци dužnosti kojima je mandat istekao 12. 11. 2020. godine. Zbog toga što nije bilo Nadzornog odbora nije ni pokrenuta konkursna procedura za imenovanje članova Uprave Banke. Na osnovu toga nisu stvoreni preduslovi za neometano funkcionisanje Banke, uvažavajući nadležnosti organa Banke i sekretara, u skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci FBiH.

Preporuka:

- *imenovati sve organe Banke, kao i sekretara, u skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci Federacije BiH.*

Interna revizija

Službu interne revizije, prema sistematizaciji, čine rukovodilac Službe – Glavni interni revizor i stručni saradnik – interni revizor. Međutim, Služba ima samo jednog zaposlenika, i to rukovodioca Službe interne revizije koji je zaposlenik Banke. Prema opisu radnih mjesta iz sistematizacije, stručni saradnik – interni revizor pomaže glavnom internom revizoru u pripremi i provođenju planiranih revizija poslovanja Banke, izrađuje izvještaje i daje nalaze koji proizilaze iz interne revizije, blagovremeno informiše glavnog internog revizora o svim sumnjivim transakcijama na koje naiđe u procesu obavljanja revizije i obavlja i ostale poslove po nalogu rukovodioca i Uprave. Rukovodilac Službe interne revizije prati usklađenost poslovanja Banke sa propisima i opštim aktima Banke, sačinjava program i plan rada Službe, provodi revizije prema planu, sastavlja izvještaj o provedenoj reviziji i predlaže mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka i poboljšanje organizacije rada. Također, članom 24. Zakona o Razvojnoj banci FBiH definisano je da Banka treba da ima Službu interne revizije kojom rukovodi Glavni interni revizor. Pravilnikom o radu je definisano da Interna revizija vrši nezavisnu ocjenu adekvatnosti, efikasnosti i uspješnosti sistema internih kontrola i informiše Upravu i Odbor za reviziju o provođenju tog sistema, daje prijedloge i preporuke za unaprijeđenje sistema i otklanjanje uočenih propusta.

Služba za internu reviziju donijela je Plan rada i operativni radni program za 2020. godinu, kao i Studiju rizika za 2020. godinu, koje je usvojio Nadzorni odbor. U toku 2020. godine izvršene su planirane revizije: revizija platnog prometa za period od 1. 1. 2019. do 29. 2. 2020. godine, aktivnosti na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i deviznim rizikom, upravljanje kapitalom i rezervama Banke, revizija općih, pravnih i kadrovskih poslova, revizija kredita i upravljanja kreditnim rizikom, koji su dostavljeni Upravi i Nadzornom odboru. Služba je sačinila godišnji Izvještaj o radu, u kojem je navedeno da su u pojedinačnim izvještajima konstatovane nepravilnosti za koje su date preporuke radi otklanjanja.

⁷ „Sl. novine FBiH“, broj 37/08

S obzirom na to da je u Službi interne revizije zaposlen samo rukovodilac službe, te uvažavajući njene nadležnosti i važnost uspostavljanja funkcije interne revizije u Banci, Banka nije uspostavila Službu interne revizije u skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci FBiH i sistematizacijom radnih mjesta.

Preporuka:

- *Službu interne revizije formirati u skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci Federacije BiH i sistematizacijom radnih mjesta.*

5. OBAVLJANJE POSLOVA IZ OKVIRA NADLEŽNOSTI BANKE

Banka upravlja značajnim sredstvima u ime i za račun Vlade FBiH (Ministarstvo finansija, Ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica i Ministarstvo okoliša i turizma) i Federalnog zavoda za zapošljavanje, tzv. Komisioni krediti. Osnovni zadatak Banke je implementacija kreditnih linija i pomoći u procesu obnove i rekonstrukcije Federacije BiH putem razvojnih projekata, uz poštivanje svih principa bankarskog poslovanja koji se prije svega odnose na obezbjeđenja urednog povrata kredita. Za usluge obavljanja poslova u ime i za račun Vlade FBiH i Federalnog zavoda za zapošljavanje Banka naplaćuje naknadu u skladu sa ugovorenim uslovima.

Prema članu 25. Zakona o Razvojnoj banci FBiH, Banka ima Kreditni odbor, koji je formiran Odlukom Nadzornog odbora od 19. 11. 2019. godine i čini ga sedam članova, koji su po dužnosti članovi Uprave Banke, dok ostali mogu biti imenovani iz reda zaposlenih. Predsjednik Uprave je po funkciji predsjednik Kreditnog odbora. Predmet rada Kreditnog odbora je donošenje odluka o odobravanju/odbijanju kredita, otvaranju akreditiva, davanju garancija i drugih oblika jemstva u zemlji i inostranstvu i donošenju drugih odluka u vezi sa kreditno-garancijskim poslovima, u skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci FBiH, Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH i aktima Banke.

Pored komisionih kredita, Banka ima i 15 direktnih kreditnih linija koje su namijenjene prije svega za finansiranje privrede (za nabavku stalnih i tekućih sredstava, za finansiranje izvoza, mikrobiznisa, za poljoprivrednu proizvodnju, za zapošljavanje i održavanje zaposlenosti). U izvještajnom periodu odlukama Kreditnog odbora Banke odobreni su krediti u ukupnom iznosu od 110.961.912 KM.

6. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Uprava Banke je 13. 2. 2020. usvojila Prijedlog plana i programa poslovanja Banke za 2020. godinu (u daljem tekstu: Plan), koji je Nadzorni odbor usvojio 24. 2. 2020. godine. Usvojenim Planom definisano je da će – ukoliko dođe do ozbiljnih promjena u makroekonomskom okruženju i bitnih promjena na finansijskom tržištu, ili drugih promjena koje mogu nastati zbog izmjena propisa ili zahtjeva Agencije za bankarstvo FBiH kao regulatora, odnosno promjene parametara za umanjenje vrijednosti kredita i ostale finansijske imovine definisane metodologijom – Nadzorni odbor i Uprava Banke blagovremeno izvršiti rebalans Plana.

Plan i program poslovanja Banke za 2020. godinu sadrži: opće informacije o Banci, ekonomsku poziciju na 31. 12. 2019. godine, ciljeve za 2020. godinu, plan aktivnosti, osnovne odrednice poslovnih politika, plan investicija i nabavki, kadrovski plan, te projekcije bilansa uspjeha i bilansa stanja.

Uzimajući u obzir izmijenjene tržišne okolnosti nastale pojavom globalne pandemije COVID-19, kao i zahtjev Agencije za bankarstvo FBiH za dostavu izmijenjenih finansijskih projekcija i poslovnih planova, uz procjenu efekata pandemije, Uprava Banke pripremila je Prijedlog rebalansa Plana i programa poslovanja za 2020. godinu, koji je Nadzorni odbor usvojio 16. 10. 2020. godine.

Rebalansom Plana, ukupni prihodi planirani su u neto iznosu od 9.200.000 KM, sa rastom od 0,39% u odnosu na 2019. godinu, a rashodi su planirani u neto iznosu od 9.150.310 KM i planirani su iznosu većem za 3,93% u odnosu na ostvareni iz prethodne godine.

Planirani i ostvareni pokazatelji iz finansijskog plana dati su u tabeli:

KM

R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2019. god.	Rebalans Plana za 2020. god.	Ostvareno u 2020. god.	Indeks (5/4)x100	Indeks (5/3)x100
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	9.163.811	9.200.000	8.799.188	95,64	96,02
II	Rashodi	8.804.710	9.150.310	8.437.833	92,21	95,83
III	Dobit	359.101	49.690	361.355	727,62	100,63

Banka je za 2020. godinu iskazala pozitivan finansijski rezultat – dobit u iznosu od 361.355 KM, dok je planirana dobit u iznosu od 49.690 KM. Veći iznos ostvarenih prihoda u odnosu na planirane prvenstveno je rezultat većih prihoda po osnovu ispravke vrijednosti rizične aktive zbog povoljnije klasifikacije rizika datih kredita u skladu sa MSFI-jem 9 – Finansijski instrumenti.

Izveštaje o poslovanju Banka sačinjava na polugodišnjem nivou, a Izveštaj za period 1. 1. 2020. – 31. 12. 2020. godine sačinjen je u februaru 2021. godine.

7. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnje finansijske izvještaje za 2020. godinu Banka je sačinila i dostavila nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku. Uprava ih je odobrila 18. 2. 2021. godine, a do okončanja revizije Nadzorni odbor i Skupština Banke nisu razmatrali finansijske i ostale izvještaje o poslovanju za 2020. godinu.

7.1 BILANS USPJEHA

7.1.1 Prihodi

Struktura ostvarenih prihoda u obračunskom periodu iskazana je kako slijedi:

KM

	1. 1. - 31. 12. 2020.	1. 1. - 31. 12. 2019.
PRIHODI	34.405.061	33.698.071
Prihodi iz poslovanja	7.722.645	7.333.619
Prihodi od kamata po kreditima	5.511.165	5.204.999
Prihodi od naknada i provizija	2.211.480	2.128.620
Operativni prihodi	28.002	11.174
Prihodi od ukidanja rezervisanja	24.636.925	23.282.749
Ostali prihodi	1.397.748	2.226.564
Prihodi od promjene vrijednosti imovine i obaveza	619.741	843.965

Ostvarenim prihodima Banke smatraju se prihodi iz poslovanja banke, a iskazuju se u trenutku obračuna na bazi knjigovodstvene isprave i u obračunskom razdoblju na koji se odnosi, bez obzira na vrijeme naplate.

7.1.1.1 Prihodi iz poslovanja

Prihodi iz poslovanja ostvareni su u visini od 7.722.645 KM i čine ih prihodi od kamata po kreditima (5.511.165 KM) i prihodi od naknada i provizija (2.211.480 KM).

Prihodi od kamata po kreditima odnose se na prihode od kamata za plasirane kredite, od čega se na prihode od redovnih kamata odnosi 5.468.354 KM, a na prihode od zatezних kamata 42.811 KM. Kamate na date kredite i na druga potraživanja obračunavaju se u skladu s Odlukom o kamatnim stopama Banke iz aprila 2020. godine koju je donio Nadzorni odbor i potpisanim Ugovorom sa korisnicima, primjenom ugovorene stope prostim metodom obračuna, a dospijevaju u ugovorenim rokovima. Ponderisane prosječne nominalne i efektivne kamatne stope u 2020. godine iznosile su:

- za pravna lica: nominalna kamatna stopa 2,93%, a efektivna kamatna stopa 3,28%,

- za fizička lica: nominalna kamatna stopa 3,22%, a efektivna kamatna stopa 3,41%

U prihode od naknada i provizija spadaju prihodi od naknada za obradu zahtjeva za odobravanje dugoročnih ili kratkoročnih kredita u svoje ime i za svoj račun i u tuđe ime i za tuđi račun, kao i naknade za druge izvršene usluge, u skladu sa Odlukom o tarifi naknada za izvršene usluge Banke iz aprila 2020. godine koju je donio Nadzorni odbor banke. U strukturi ovih prihoda najznačajniji u iznosu od 1.057.199 KM odnosi se na prihode od naknada za odobravanje kredita za račun Vlade FBiH i Zavoda za zapošljavanje FBiH, odnosno naknade po komisionim poslovima.

7.1.1.2 Prihodi od ukidanja rezervisanja

Prihodi iz ukidanja rezervisanja iskazani su u iznosu od 24.636.925 KM i najvećim dijelom se odnose na prihode od ukidanja troškova rezervisanja po plasmanima u iznosu od 23.089.299 KM. Ovi prihodi odnose se naplaćena potraživanja koja je Banka direktno otpisala, neovisno o momentu njihovog otpisa, u skladu sa Internom metodologijom umanjenja vrijednosti kredita, i ostale finansijske imovine, u skladu sa MSFI-jem 9 – Finansijski instrumenti.

7.1.1.3 Ostali prihodi

Ostali prihodi iskazani u iznosu od 1.397.748 KM odnose se najvećim dijelom na naknadno utvrđene prihode po osnovu kamata i naknada od 850.548 KM i prihode od obračunatih nedospjelih kamata od 197.649 KM. Ovdje se radi o kamatama za kredite koji se ne izmiruju u skladu sa otplatnim planom i koji se nalaze u Fazi neizmirenja obaveza (Faza 3). Kamate za ove kredite obračunavaju se u vanbilansnoj evidenciji, a prilikom njihove naplate vrši se prenos u bilansne evidencije na poziciji ostalih prihoda. Naime, Banka procjenjuje način obračuna prihoda od kamate, koji zavisi od nivoa kreditnog rizika u kojem se finansijski instrument nalazi.

Na ovoj poziciji iskazani su i prihodi od prodaje stalnih sredstava u iznosu od 268.300 KM, nastalih po osnovu prodaje stečene imovine koja je sudski dosuđena Banci po osnovu neotplaćenih kredita.

7.1.2 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi od 34.043.706 KM kako slijedi:

KM

	1. 1. - 31. 12. 2020.	1. 1. - 31. 12. 2019
RASHODI		
Rashodi iz poslovanja	581.323	553.610
Rashodi kamata	67.886	124.803
Rashodi od naknada i provizija	513.437	428.807
Operativni rashodi	7.709.079	7.846.173
Troškovi bruto zarada i bruto naknada zarada	5.275.919	5.320.043
Troškovi naknada za privremene i povremene poslove	3.317	8.418
Ostali lični rashodi	415.644	523.914
Troškovi materijala	237.978	235.738
Troškovi proizvodnih usluga	437.209	424.629
Troškovi amortizacije	375.132	453.773
Nematerijalni troškovi	748.985	671.135
Troškovi po osnovu poreza i doprinosa	214.895	208.523
Troškovi rezervisanja	24.970.240	24.085.243
Ostali rashodi	167.870	21.466
Rashodi od promjene vrijednosti imovine i obaveza	615.194	832.478

7.1.2.1 Rashodi iz poslovanja

Rashodi iz poslovanja iskazani su u visini od 581.323 KM i veći su za 5% u odnosu na prethodnu godinu, a čine ih: rashodi kamata i rashodi od naknada i provizija.

Rashodi kamata iskazani su u iznosu od 67.886 KM i odnose se na kamate obračunate po depozitima i kreditima primljenim od Vlade FBiH iz izvora Saudijskog fonda za razvoj.

Rashodi od naknada i provizija iskazani su u iznosu od 513.437 KM i odnose se na usluge platnog prometa preko Centralne banke BiH (u daljem tekstu: CBBiH) i ostale bankarske usluge (20.825 KM), negativne naknade na sredstva iznad obavezne rezerve kod CBBiH (408.062 KM) i bankarske usluge inostranih banaka (84.550 KM). Ovi rashodi su u odnosu na prethodnu godinu veći za 84.630 KM. Razlog povećanja rashoda od naknada i provizija je prvenstveno taj što je Odlukom CBBiH promijenila stopu naknada na višak sredstava iznad obavezne rezerve kod CBBiH, koja trenutno iznosi 0,5% (do 1. 5. 2019. godine iznosila je 0,2%), kao i povećanje depozita koji ulaze u osnovicu za obračun naknade.

7.1.2.2 Operativni rashodi

Operativni rashodi iskazani su u iznosu od 7.709.079 KM i čine ih troškovi bruto zarada i bruto naknada zarada u iznosu od 5.275.919 KM, nematerijalni troškovi u iznosu od 748.985 KM, troškovi proizvodnih usluga u iznosu od 437.209 KM, ostali lični rashodi u iznosu od 415.644 KM, amortizacija u iznosu od 375.132 KM, troškovi materijala u iznosu od 237.978 KM, troškovi po osnovu poreza i doprinosa u iznosu od 214.895 KM i troškovi naknada za privremene i povremene poslove u iznosu od 3.317 KM.

Troškovi bruto zarada i bruto naknada zarada

Troškovi bruto zarada i bruto naknada zarada iskazani su u iznosu od 5.275.919 KM i čine 68% operativnih rashoda, a njihova struktura je:

	KM
Troškovi bruto zarada i bruto naknada zarada	5.275.919
Neto plaće	2.711.691
Doprinosi na i iz plaće	1.981.454
Naknade plaća za bolovanje, dane državnih praznika i dane godišnjeg odmora	165.921

Obračun i isplata plaća i naknada zaposlenih u Banci vršena je u skladu sa internim aktima kojima su bila regulisana navedena primanja (Pravilnikom o radu i Ugovorima o radu). Pravilnikom o radu određena je minimalna neto satnica kao i rasponi koeficijenata koji su utvrđeni u odnosu na stručnu spremu zaposlenika. Obračun plaće se vrši tako što se minimalna neto satnica (5,50 KM) množi sa brojem radnih sati u mjesecu obračuna, te množi sa odgovarajućim koeficijentom složenosti poslova određenim Ugovorom o radu za radno mjesto na koje je zaposlenik raspoređen. Tako dobijen iznos uvećava se za iznos obračunat po osnovu ukupnog penzijskog staža zaposlenika (0,6% za svaku godinu radnog staža). U 2020. godini najniža plaća bez minulog rada iznosila je 947 KM, najviša 3.847 KM, a prosječna 1.916 KM.

Troškovi materijala

Troškovi materijala iskazani su u visini od 237.978 KM, a odnose se na troškove energije (122.988 KM), troškove kancelarijskog materijala i rezervnih dijelova (98.015 KM) i otpis sitnog materijala (16.974 KM).

Troškovi energije odnose se na troškove centralnog grijanja (56.406 KM), troškove električne energije (51.096 KM) i utrošeno gorivo (15.486 KM).

Troškovi kancelarijskog materijala i rezervnih dijelova najvećim dijelom odnose se na troškove kancelarijskog materijala (61.184 KM), rezervni dijelovi za vozila i IT opremu (18.197 KM), materijal za održavanje čistoće (13.834 KM).

Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u visini od 437.209 KM, a odnose se na troškove održavanja (255.164 KM), PTT usluge (122.523 KM), izdatke za reklamu (28.079 KM), zakupnine (22.619 KM) i troškove transporta (3.329 KM).

Troškovi održavanja najvećim dijelom se odnose na troškove tehničke podrške jezgru informacionog sistema u iznosu od 133.380 KM. Izdaci za reklamu odnose na zakup medijskog prostora na internet portalima i izradu reklamnog materijala.

Revizijom troškova proizvodnih usluga nismo konstatovali nepravilnosti.

Troškovi amortizacije

Troškovi amortizacije iskazani su u visini od 375.132 KM. Obračun se vrši putem vremenske amortizacije linearnom metodom za svako sredstvo pojedinačno, u skladu sa Nomenklaturom stalnih sredstava sa amortizacijskim stopama i vijekom trajanja.

Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su u visini od 748.985 KM, a odnose se na naknade za topli obrok, prevoz i službena putovanja (291.093 KM), troškove premija osiguranja (20.591 KM), komunalne usluge (20.015 KM), troškove IT revizije (14.040 KM), troškove zastupanja i posredovanja (14.258 KM), servisne usluge (10.499 KM), naknade za odvojeni život (5.873 KM). Na ovoj poziciji iskazane su i ostale neproizvodne usluge, od kojih je najznačajnija naknada za nadzor rada Banke, koja se plaća Agenciji za bankarstvo FBiH na kvartalnom nivou (198.239 KM), sudske i administrativne takse (95.065 KM), te ostale usluge poput troškova oglasa u službenim i dnevnim novinama, zaštitarske usluge i zdravstvene usluge (56.046 KM) i izdaci za reprezentaciju (23.266 KM).

Naknada za topli obrok se obračunavala i isplaćivala u na osnovu Pravilnika o radu koji propisuje isplatu toplog obroka u iznosu od 1% od prosječne mjesečne plaće isplaćene u Federaciji BiH dnevno, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku

Naknadu za prevoz na posao i s posla zaposlenici su ostvarivali na osnovu potvrde o mjestu stanovanja (CIPS) i cijene mjesečne karte prevoza. Radnicima kojima je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada najmanje jedan kilometar pripada naknada za troškove prevoza u visini 100% cijene mjesečne karte gradskog, prigradskog i međugradskog saobraćaja.

Naknada regresa za godišnji odmor iskazana je u neto iznosu od 193.694 KM i isplaćena je u iznosu od 70% prosječne neto plaće u Banci isplaćene u posljednja tri mjeseca koja prethode isplati regresa. Za razliku iznad neoporezivog iznosa obračunati su i plaćeni pripadajući porezi i doprinosi. Isplata regresa je obavezna ukoliko je Banka prethodnu godinu poslovala pozitivno.

7.1.2.3 Troškovi rezervisanja

Troškovi rezervisanja iskazani su u iznosu od 24.970.240 KM i odnose se na troškove rezervisanja za kreditne gubitke po kreditnim plasmanima (22.646.076 KM), troškove rezervisanja za vanbilansne pozicije (1.868.656 KM), troškove rezervisanja za sudske sporove pokrenute protiv Banke (240.000 KM), troškove rezervisanja za naknade zaposlenim u skladu sa MRS-19 (155.509 KM) i rezervisanja za troškove eksterne revizije (60.000 KM).

Troškovi rezervisanja za kreditne gubitke nastaju kao rezultat primjene MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti, koje Banka primjenjuje od 1. 1. 2018. godine, i koji zahtjeva ranije priznavanje umanjenja vrijednosti te procjenu očekivanih kreditnih gubitaka za širi raspon imovine.

Polazeći od statusa neizmirenja obaveza kao jedinog kriterija, Banka razlikuje dva različita pristupa umanjenju vrijednosti i to individualni i grupni. Banka na individualnoj osnovi (Faza 3) procjenjuje sve

izloženosti koje su u statusu neizmirenja obaveza, dok se na grupnoj osnovi (Faza 1 i 2) procjenjuju izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza, pri čemu se uzima u obzir procjena iznosa gubitka kao rezultat događaja u prošlosti.

Za svaki izvještajni period, odnosno na kraju svakog mjeseca procjenjuje da li je došlo do značajne promjene (povećanja ili smanjenja) kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja i da li je kreditno obezvređenje svakog finansijskog instrumenta identificirano za svaki portfolio koji je predmet procjene, kako bi se odredilo da li se primjenjuje obračun umanjenja vrijednosti na 12-mjesečnoj osnovi ili u toku čitavog vijeka trajanja finansijskog instrumenta.

Banka također računa rezervisanja u skladu sa Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH (u daljem tekstu: Uredba). Rezervisanja prema Uredbi nisu iskazana u finansijskim izvještajima Banke, već se razlika između rezervisanja koja su utvrđena u skladu sa MSFI 9 i rezervisanja u skladu sa Uredbom iskazuje vanbilansno. Ukoliko je umanjenje vrijednosti za potencijalne gubitke izračunato u skladu s Uredbom veće od umanjenja vrijednosti izračunatog u skladu sa MSFI 9, navedena razlika se identificira kao nedostajuća rezerva i služi sa usklađivanjem vrijednosti kod izračunavanja adekvatnosti kapitala⁸.

Revizijom smo konstatovali da Banka vrši umanjenje vrijednosti finansijske imovine i knjiženje povezanih troškova rezervisanja mjesečno u toku obračunskog perioda, kao i krajem godine na datum bilansa, na osnovu primjene Interne metodologije umanjenja vrijednosti kredita i ostale finansijske imovine.

7.1.2.4 Ostali rashodi

Ostali rashodi iskazani su u iznosu od 167.870 KM i odnose se na neposredne rashode od prodaje stečenih nekretnina, a koje su primljene za neotplaćene kredite u izvršnom postupku.

7.1.2.5 Rashodi od promjene vrijednosti imovine i obaveza

Rashodi od promjene vrijednosti imovine i obaveza iskazani su u iznosu od 615.194 KM, a odnose se na rashode po osnovu negativnih kursnih razlika iskazanih u skladu sa MRS-om 21 – Efekti promjena kurseva stranih valuta.

7.1.3 Finansijski rezultat

Banka je u finansijskim izvještajima za 2020. godinu iskazala pozitivan finansijski rezultat – neto dobit od 361.355 KM, dok je prethodne godine iskazana dobit u iznosu od 359.101 KM. Banka je ostvarila dobit iz redovnog poslovanja u iznosu od 7.141.322 KM koji je najvećim dijelom nastao zbog iskazanih prihoda iz redovnog poslovanja (kamate, naknade i provizije za izvršene usluge), dok je po osnovu ostalih operativnih prihoda i rashoda ostvarila gubitak u iznosu od 7.681.077 KM. Ostvareni gubitak po osnovu ostalih operativnih aktivnosti nastao je iz razloga što se na ovoj poziciji evidentiraju uglavnom svi troškovi redovnog poslovanja (plate i naknade, troškovi materijala, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije, troškovi po osnovu poreza i doprinosa). Po osnovu rezervisanja ostvaren je gubitak u iznosu od 333.315 KM iz razloga što su troškovi rezervisanja veći od ostvarenih prihoda od ukidanja rezervisanja. Po osnovu ostalih prihoda i rashoda ostvarena je dobit u iznosu od 1.229.878 KM, a najvećim dijelom se odnosi na prihode po osnovu naknadno obračunatih kamata i naknada i prihode od prodaje stečene imovine.

Nadzorni odbor i Skupština Banke do okončanja revizije nisu usvojili finansijske izvještaje Banke, niti je donesena Odluka o raspodjeli dobiti za 2020. godinu. Uz komentar na dostavljeni nacrt Izvještaja dostavljene su navedene odluke koje je Skupština usvojila 19. 8. 2021. godine.

⁸ Adekvatnost (stopa adekvatnosti) kapitala Banke predstavlja odnos neto-kapitala i zbira visine ukupnog rizika aktive, a računa se na osnovu Odluke o izračunavanju kapitala banke koju je donijela Agencija za bankarstvo FBiH. U širem smislu adekvatnost kapitala prikazuje sposobnost banke da apsorbuje gubitke, tj. što je viši kapital banke veći je kapacitet za apsorpciju gubitaka nastalih lošim plasmanima.

7.2 BILANS STANJA

7.2.1 Stalna sredstva

Struktura stalnih sredstava na datum bilansa iskazana je u tabeli:

	KM	
	31. 12. 2020.	31. 12. 2019.
STALNA SREDSTVA	4.232.502	4.188.983
Nematerijalna sredstva	58.088	84.017
Nekretnine, postrojenja i oprema	4.174.414	4.104.966

Nematerijalna sredstva iskazana su u iznosu od 58.088 KM (nabavna vrijednost 1.058.739 KM, ispravka vrijednosti 1.000.651 KM), a odnosi se na računarske programe – softvere (softver za finansijsko poslovanje, za plaće i kadrove, za kredite, za stalna sredstva, za bankarsko poslovanje i sl.). Banka primjenjuje linearnu metodu amortizacije, kroz procijenjeni vijek trajanja od pet godina.

Struktura i promjene na **nekretninama, postrojenjima i opremi** daju se u tabeli:

KM

Opis		Zemljišta	Građevinski objekti	Postroj. i oprema	Alati, pog. i kancel.namještaj	Transp. sredstva	Imovina s pravom korištenja (zakup)	Ukupno
1		2	3	4	5	6	7	8
1	Nabavna vrijednost na 1. 1. 2020.	0	7.482.828	610.993	1.062.346	194.008	71.305	9.421.480
	Direktna povećanja u 2020.		345.020	42.031	22.847		1.947	411.845
	Prenos sa pripreme							
	Otuđenje i rashodovanje			(15.463)	(18.568)	-		(34.031)
	Ostalo						(12.310)	(12.310)
	na 31. 12. 2020.	0	7.827.848	637.562	1.066.626	194.008	60.942	9.786.986
2	Akumulirana amortizacija na 1. 1. 2020.	0	3.600.333	492.655	1.040.479	166.684	16.364	5.316.515
	Amortizacija za 2020.		229.611	30.484	31.842	27.323	22.982	342.242
	Otuđenje i rashodovanje			15.463	18.568			34.031
	Ostalo						(12.154)	(12.154)
	na 31. 12. 2020.	0	3.829.944	507.676	1.053.753	194.008	27.192	5.612.573
3	Neto knjigovod. vrijednost na 1. 1. 2020.	0	3.882.495	118.338	21.868	27.323	54.941	4.104.965
	na 31. 12. 2020.	0	3.997.905	129.885	12.873	0	33.750	4.174.413

Građevinski objekti iskazani su u iznosu od 3.997.905 KM, a čine ih poslovan zgrada Banke u Sarajevu, zgrada poslovnice u Mostaru, Bihaću, Livnu i Tuzli. Povećanje vrijednosti najvećim dijelom odnosi se na kupovinu poslovnog prostora za poslovnice u Tuzli

Postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 129.885 KM, a čine ih oprema za obavljanje osnovne djelatnosti (uredska, informatička i telekomunikacijska oprema). Povećanje vrijednosti postrojenja i opreme u iznosu od 42.031 KM odnosi se najvećim dijelom na nabavku opreme za snimanje i umnožavanje dokumenata (31.145 KM).

Alati, pogonski i kancelarijski namještaj iskazani su u iznosu od 12.873 KM i čine ih kancelarijski namještaj, klima uređaji, telefonska centrala i slično. Povećanje u iznosu od 22.847 KM odnosi se najvećim dijelom na nabavke informatičke opreme (10.886 KM) i klima uređaja (6.013 KM).

Transportna sredstva Banke nemaju sadašnje vrijednosti jer su u potpunosti amortizovana a odnose se na 4 službena putnička automobila.

Imovina s pravom korištenja iskazana u iznosu od 33.750 KM odnosi se na poslovne objekte koji su uzeti u zakup za poslovnice u Zenici i Orašju. Banka je u skladu sa MSFI-jem 16 – Najmovi, koji je u primjeni od 1. 1. 2019. godine, na ovoj poziciji posebno iskazala imovinu koju uzima u zakup, koja predstavlja pravo najmoprimca na korištenje imovine tokom trajanja najma.

Od prvog dana trajanja najma, najmoprimac priznaje imovinu s pravom korištenja i obavezu po osnovu najma. Imovina sa pravom korištenja iskazana je u iznosu jednakom obavezi po osnovu najma, usklađenom prema iznosu svih izvršenih ili obračunatih plaćanja koja se odnose na taj najam. Kamatna stopa koja se primjenjuje na najmove je izračunata na osnovu procijenjenog vijeka trajanja najma, te se u skladu sa tim vrši i obračun amortizacije.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa po minimalnim stopama iz „Nomenklature sredstava koja se amortizuju i minimalne stope amortizacije“, a koje važeći Zakon o porezu na dobit priznaje u trošak perioda.

U tabeli je pregled procijenjenog vijeka upotrebe i stope otpisa karakterističnih sredstava:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Nematerijalna sredstva	5	20
Građevinski objekti	33,33	3
Oprema	3- 5	20-33,33
Mobiteli	2	50
Transportna sredstva	5	20
Ulaganja u tuđu imovinu	5	20

Procjena vrijednosti umanjenja imovine

Računovodstvenim politikama Banke utvrđeno je da se procjena vijeka trajanja stalnih sredstava analizira i po potrebi usklađuje na svaki datum izvještavanja. Ukoliko Uprava utvrdi da je procijenjeni vijek upotrebe stalnih sredstava nerealan, tada se vrši promjena procijenjenog vijeka trajanja izmjenom stope amortizacije. Na 31. 12. 2020. godine Uprava je ocijenila da nema odstupanja pri procjeni vijeka trajanja sredstava, što je u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine.

Vlasništvo nad nekretninama

Banka raspolaže dokazima o vlasništvu nad nekretninama koje su u posjedu Banke, a odnose se na poslovne zgrade u Sarajevu, Tuzli, Mostaru, Bihaću i Livnu.

Hipoteke i založno pravo

Banka nema ograničenja u raspolaganju imovinom, niti su na nekretninama i pokretnim stvarima upisana založna prava u korist trećih lica.

7.2.2 Tekuća sredstva

7.2.2.1 Sredstva namijenjena prodaji

Stalna sredstva namijenjena prodaji iskazana su u iznosu od 1.555.349 KM i odnose se na stečenu imovinu po osnovu neotplaćenih kredita. Ova imovina namijenjena je isključivo za dalju prodaju, a radi se o zemljištu i građevinama koje su date kao hipoteke za odobrene kredite koje je dala Banka. Prema internim aktima Banke za navedenu imovinu vrši se ispravka vrijednosti u 100% iznosu i evidentira u okviru ispravke vrijednosti na teret rashoda perioda. Ispravka vrijednosti na kraju godine iznosila je 1.540.044 KM. Navedeno je u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prekinuto poslovanje.

7.2.2.2 Novčana sredstva

Struktura novčanih sredstava na datum bilansa je sljedeća:

	KM	
	31. 12. 2020.	31. 12. 2019.
Novčana sredstva	107.138.682	113.992.620
Gotovina i gotovinski ekvivalenti u domaćoj valuti	83.675.083	92.332.885
Ostala potraživanja u domaćoj valuti	74.591	26.793
Gotovina i gotovinski ekvivalenti u stranoj valuti	5.951.643	8.135.143
Depoziti i krediti u domaćoj valuti	17.437.365	13.497.799

Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija na kraju 2020. godine iznosili su 107.138.682 KM. Do smanjenja novčanih sredstava došlo je prvenstveno zbog odliva po osnovu kreditnih plasmana. Strukturu novčanih sredstava čine: gotovina i gotovinski ekvivalenti (gotov novac u blagajni, sredstva rezervi kod CBBiH, sredstva otvorenog akreditiva za Poslovnicu Mostar), gotovina u stranoj valuti (sredstva kod ino banaka) i depoziti i krediti u domaćoj valuti (sredstva obavezne rezerve kod CBBiH).

Depoziti i krediti u domaćoj i stranoj valuti (obavezna rezerva) iskazani su u iznosu od 17.437.365 KM i povećani su u odnosu na prethodnu godinu za 3.939.566 KM, što je rezultat povećanja depozita koji čine osnovicu za obračun obavezne rezerve.

Banka upravlja značajnim sredstvima u ime i za račun Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i Federalnog zavoda za zapošljavanje. Naplaćena potraživanja iz sredstava Vlade FBiH drže se kao dio novčanih sredstava u bilansu za koje Banka ima obavezu povrata na zahtjev Vlade FBiH. Na 31. 12. 2020. godine u novčanim sredstvima Banke sadržan je iznos od 6.538.464 KM prikupljenih po poslovima u ime i za račun Vlade FBiH, koji u svakom trenutku moraju biti na raspolaganju Vladi.

Važno je istaknuti da se u skladu sa Internom metodologijom umanjenja finansijske imovine, u skladu sa MSFI-jem 9, za novčana sredstva računa ispravka vrijednosti, i to u iznosu od 0,1% u odnosu na ekspaniranost. Obračun ispravke vrijednosti vrši se mjesečno, a efekat ispravke vrijednosti na kraju 2020. godine iznosio je 6.934 KM.

Obavljenom revizijom nismo ustanovili nepravilnosti na pozicijama novčanih sredstava.

7.2.2.3 Kratkoročna potraživanja

Na datum bilansa u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja: **KM**

	31. 12. 2020.	31. 12. 2019.
KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA	249.969.292	205.599.443
Potraživanja za kamatu i naknadu	629.768	513.453
Dati krediti i depoziti	234.961.113	189.409.119
Ostali plasmani i AVR	14.378.411	15.676.871

Kreditni se u knjigovodstvenoj evidenciji priznaju u trenutku kada Banka odobravanjem ili kupovinom postane sudionik ugovorenih odredbi ugovora o kreditu i od datuma kada se kredit plasira na izvršenje, tj. korištenje. Banka je u toku 2020. godine odobrila ukupno 140 kredita u vrijednosti od 110.961.912 KM po 13 kreditnih linija.

Dati krediti iskazani su u neto iznosu od 234.961.113 KM (bruto iznos 286.556.877 KM i ispravka vrijednosti 51.595.764 KM) i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 43.244.350,67 KM ili za 17,77%. Razlog povećanja je pojava pandemije COVID-19, zbog čega je Banka kao jednu od privremenih (posebnih mjera) za postojeće i potencijalne klijente – privrednike i obrtnike – kreirala posebnu kreditnu liniju za likvidnost, uz povoljne uslove finansiranja, u okviru koje je u 2020. godini plasirano kredita ukupne vrijednosti od 10.126.600 KM.

Pored ove kreditne linije Banka je u 2020. godini dodatno aktivirala, odlukama Nadzornog odbora, i sljedeće kreditne linije za: dugoročno kreditiranje stalnih sredstava za izvoznike (12.094.844 KM), podsticaj zapošljavanja i samozapošljavanja (139.800 KM), kratkoročno finansiranje tekućih sredstava (9.110.000 KM), finansiranje malih preduzeća, poduzetništva i obrta putem mikrokreditnih fondacija (5.200.000 KM), održavanje zaposlenosti (3.034.000 KM) i dugoročno finansiranje tekućih sredstava (3.189.750 KM).

Najveći iznos odobrenih kredita odnosi se na odobrena sredstva za finansiranje investicionih projekata općina, gradova, kantona i Federacije BiH u iznosu od 32.785.000,00 KM ili 29,55% ukupno odobrenih kreditnih sredstava, za dugoročno kreditiranje stalnih sredstava u iznosu od 23.911.540,00 KM, za likvidnost privrednicima i obrtnicima za ublažavanje negativnih posljedica izazvanih pandemijom COVID-19 u iznosu od 12.473.991,00 KM, za dugoročno kreditiranje stalnih sredstava za izvoznike u iznosu od 12.094.844,00 KM i za kratkoročno finansiranje tekućih sredstava u iznosu od 9.110.000,00 KM.

Dati krediti inicijalno se priznaju u visini datih novčanih sredstava, a kasnije se mjere prema otplatnoj vrijednosti, uvećani za pripisane kamate i smanjeni za odgovarajuće rezervacije (ispravke vrijednosti zbog smanjenja), u skladu sa Internom metodologijom za umanjene vrijednosti kredita i ostale finansijske imovine (u daljem tekstu: Interna metodologija).

Procjena kreditnog rizika vrši se svakog mjeseca, a odobrava je Uprava Banke donošenjem Odluke o usvajanju klasifikacije aktive Banke izložene kreditnom riziku. Odlukom se utvrđuje visina ispravke vrijednosti za sve stavke rizične aktive.

Struktura rizične aktive i obračun ispravke vrijednosti zaključno sa 31. 12. 2020. godine, u skladu sa Internom metodologijom, data je u tabeli:

KM

Tip obračuna ispravke vrijednosti	Saldo kreditnog portfolija Banke	Saldo kamata i naknada	Saldo ostale aktive koja se klasifikuje	Ispravka vrijednosti po kreditima	Ispravka vrijednosti po kamatama i naknadama	Ispravka vrijednosti po ostaloj aktivi
Faza 1	192.773.070,22	265.593,66	107.230.751,23	4.757.372,91	2.871,02	107.854,19
Faza 2	37.060.519,90	104.950,29	108.439,70	3.753.469,58	5.232,64	4.019,85
Faza 3	56.723.287,14	658.891,50	1.650.370,93	28.738.280,25	466.758,32	1.641.814,44
Ukupno	286.556.877,26	1.029.435,45	108.989.561,86	37.249.122,74	474.861,98	1.753.688,48

Ukupna ispravka vrijednosti iznosi 39.477.673 KM, što je 13% od kreditnog portfolija Banke.

FBA je donijela Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (u daljem tekstu: Odluka FBA), sa početkom primjene od 1. 1. 2020. godine. Odlukom su, između ostalog, propisani minimalni zahtjevi za utvrđivanje stopa očekivanih kreditnih gubitaka za sve nivoe kreditnog rizika.

Banka ne primjenjuje Odluku FBA, već za obračun rezervisanja primjenjuje Internu metodologiju za umanjene vrijednosti kredita i ostale finansijske imovine u skladu sa MSFI-jem, u skladu sa Uredbom. Međutim, potrebno je istaći da je Uredba donesena 2008. godine i nije usklađena sa novim propisima koje donosi FBA. Interna i eksterna revizija su već skretali pažnju na ovo pitanje u svojim izvještajima, u dijelu da oblast upravljanja kapitalom treba biti usklađena sa novim regulatornim okvirom FBA, jer je parcijalna primjena „dobrih rješenja“, iz novog regulatornog okvira, dugoročno neprihvatljiva. Upoređivanjem minimalnih stopa za nivo kreditnog rizika 3, koje su propisane članom 25. Odluke FBA, sa iznosima stopa koje je Banka dodijelila pojedinačnim izloženostima iz Faze 3, konstatovali smo da je Banka u revidiranom uzorku primjenjivala niže stope. Kao primjer navodimo da smo upoređivanjem minimalnih stopa koje primjenjuje Banka sa onim iz Odluke FBA, na osnovu uzorka, došli do iznosa od 3.053.462 KM⁹, koji predstavlja manje iskazana rezervisanja u odnosu na ona koja bi bila iskazana primjenom nove Odluke FBA.

Preporuka:

- **poduzeti aktivnosti na usklađivanju Uredbe o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH sa podzakonskim aktima FBA.**

Od ukupnog iznosa potraživanja glavnice po direktnim kreditima u iznosu od 286.556.877 KM, na utužena potraživanja odnosi se 30.467.667 KM ili 10,63% (što iznosi 15,57% bez kredita koji su plasirani u 2020. godini) za koje su najvećim dijelom donesene presude, ali zbog uloženi žalbi, podnesenih zahtjeva za odgodu izvršenja, nemogućnosti realizacije založenih kolaterala ili proglašenog stečaja nije izvršena naplata potraživanja.

Izvršenom analizom većih dužnika konstatovali smo da Banka nije adekvatno procijenila utrživost kolaterala koji su prihvaćeni kao sredstvo za obezbjeđenje kredita. To ističemo jer Banka ima značajne probleme da izvrši povrat uloženi sredstava koja su plasirana kao krediti, zbog dugotrajnih postupaka koji se vode pred sudovima, ali i zbog adekvatnosti i utrživosti stečenih kolaterala za situacije kada Banka dođe u vlasništvo i u posjed nad njima.

⁹ Utvrđeno na uzorku od 5 kredita iz Faze 3.

Banka prilikom obrade kredita provodi i postupak procjene ponuđenih kolaterala komitenata, te prije samog odobravanja kredita nadležna služba daje svoje mišljenje o njemu. Revizijom smo utvrdili da Banka u nadležnoj službi nema vještaka/procjenitelja, te se u većini slučajeva prihvataju procjene sudskih vještaka koje komitenti dostavljaju uz kreditni zahtjev. Navedeno predstavlja rizik za Banku, što može reflektirati kasnijim problemima koji se odnose na utrživost kolaterala.

Banka je u februaru 2020. godine usvojila Odluku o definisanju, procjeni i tretmanu instrumenata za osiguranje naplate potraživanja i formirala stručnu komisiju za praćenje i internu procjenu vrijednosti kolaterala. Međutim interne procedure i dalje nisu u potpunosti implementirane, a komisija nije popunjena stručnim licima koja bi mogla osigurati pouzdanu procjenu. Također je konstatovano da još uvijek postoji značajan broj kreditnih partija koje su obezbijedene kolateralima, a čije su procjene vrijednosti starije od tri godine i više, a da Banka nije obezbijedila nove procjene vrijednosti angažovanjem eksternih procjenitelja ili putem interne ponovne procjene kolaterala.

Preporuka:

- ***potrebno je da Banka kontinuirano prati tržišnu vrijednost kolaterala i osigura nove procjene za sve kolaterale sa procjenama starijim od tri godine i više.***

Pored kredita koje Banka direktno plasira krajnjim korisnicima, ona obavlja i poslove po komisionim kreditima u ime i za račun Vlade FBiH i Federalnog zavoda za zapošljavanje. Odobravanje komisionih kredita vrši se na način da komitenti na osnovu objavljenih javnih oglasa dostavljaju Banci zahtjeve za kredite po projektima. Potom Banka obrađuje kreditne zahtjeve, procjenjuje rizik, vrši analizu finansijskih izvještaja, projekciju gotovinskih tokova, utvrđuje poslovni rizik, procjenjuje ponuđene kolaterale i daje svoje stručno mišljenje za ocjenu rizika projekata. Sveobuhvatna analiza dostavlja se nadležnom ministarstvu u okviru kojeg je planirana komisiona kreditna linija, koje donosi konačnu odluku o odobravanju kredita. Nakon toga Banka sklapa ugovor sa korisnikom kredita kojim se reguliše korištenje i otplata kreditnih sredstava. Po osnovu komisionih kredita, stanja potraživanja na 31. 12. 2020. godine iznose 150.412.898 KM, od čega se na kredite u ime i za račun Vlade FBiH odnosi 141.342.739 KM, a na kredite za Federalni zavod za zapošljavanje 9.070.159 KM. Izvještaji o stanju i naplati komisionih plasmana mjesečno se dostavljaju Vladi Federacije BiH (putem resornih ministarstava), odnosno Federalnom zavodu za zapošljavanje.

Od navedenih iznosa na utužena potraživanja odnosi se 43.637.836 KM ili 29% (kreditu u ime i za račun Vlade FBiH 34.567.677 KM – 31% od ukupnog iznosa kredita u ime i za račun Vlade, a kreditu za Federalni zavod za zapošljavanje 9.070.159 KM – 100% od ukupnog iznosa kredita za Zavod). Najveći iznosi utuženih potraživanja odnose se na sljedeće kreditne linije:

- potraživanja u iznosu od 25.136.279 KM utuženog duga po glavnici kredita odobrenog po odlukama Vlade FBiH (ukupno za tri korisnika kredita). Dospjele neplaćene obaveze po ovoj kreditnoj liniji iznose ukupno 29.627.050,86 KM (po glavnici 25.136.279 KM, po redovnoj kamati 3.099.152,89 KM i po zateznoj kamati 1.391.619,05 KM). Radi se kreditima koji su dati još u periodu od 2013. do 2015. godine, koji su nekoliko puta reprogramirani, a u jednom slučaju se radi o korisniku kod kojeg je proglašen stečaj. Banka je blagovremeno pokrenula pravne radnje na utuženju kako ne bi došlo do zastare i u više navrata informisala Vladu Federacije BiH i Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije o problematici naplate ovih kredita, te tražila instrukcije za postupanje po njima. Zbog pokretanja pravnih radnji i proglašenja kredita dospjelim u cijelosti, Banka je pokrenula procedure pljenidbe založene imovine. Korisnici kredita (osim korisnika koji je u stečaju) uputili su zahtjeve za reprogram kredita Vladi FBiH. Na osnovu podnesenih zahtjeva Vlada Federacije BiH donijela je Odluke o odobravanju reprograma kredita 19. 11. 2020. godine. Tim Odlukama odobren je reprogram glavnice duga, sa rokom otplate od 120 mjeseci, uključujući 12 mjeseci grace perioda, uz obavezu da korisnik kredita isplati Banci iznos dospjelih neplaćenih redovnih i zatezних kamata u roku od 12 mjeseci. Na osnovu ovih Odluka, kao i odluka o njihovim izmjenama, zaključeni je 10. 2. 2021. godine novi ugovor o reprogramiranju kreditnih obaveza u visini neplaćenog dijela glavnice po kreditu. Kao instrumenti osiguranja vraćanja kredita utvrđene su bjanko potpisane i ovjerene mjenice i

sa ovlaštenjima za njihovo popunjavanje i upis hipoteke na založenim nekretninama.

- po Kreditnoj liniji za očuvanje postojeće zaposlenosti u preduzeću „Konjuh“ d.d. Živinice (sredstva Federalnog zavoda za zapošljavanje) Banka je pokrenula pravne radnje po nalogu Federalnog zavoda za zapošljavanje u cilju prinudne naplate od korisnika kredita „Konjuh“ d.d. Živinice u toku 2015. godine. Kako je nakon toga otvoren stečajni postupak nad imovinom društva, Banka je 4. 10. 2016. godine izvršila prijavu potraživanja (po osnovu direktnog i komisionog kredita) u stečajni postupak u ukupnom iznosu od 3.399.062,28 KM, koja su priznata u cijelosti. Iznos priznatih potraživanja je 2.721.410,08 KM, od čega je po osnovu komisionog kredita priznat iznos od 2.663.809,69 KM (glavnica kredita 2.500.000,00 KM i redovna kamata 163.809,69 KM) i direktnog kredita od 57.600,39 KM.

Značajan iznos utuženih nenaplaćenih potraživanja po komisionim kreditima (43.637.836 KM) koji su dati preduzećima koja nisu u mogućnosti redovno servisirati obaveze. Navedeno upućuje na to da Vlada FBiH i Federalni zavod za zapošljavanje, prije odobravanja kredita i donošenja odluka o reprogramu duga, nisu poduzeli adekvatne aktivnosti s ciljem minimiziranja kreditnog rizika. Također, potrebno je istaći da procedure upravljanja rizikom za komisione kredite nisu donesene, kao ni procedure u vezi s načinom reprogramiranja kredita koje odobrava Vlada FBiH, što može imati visok rizik za uredno izmirenje kreditnih obaveza krajnjih korisnika.

Budući da se na utužena potraživanja za direktne kredite odnosi 15,57%, a za komisione kredite odnosi 31%, ne možemo potvrditi da je Banka, prilikom plasiranja kredita u ranijem periodu, postupila u skladu sa članom 7. Zakona o Razvojnoj banci FBiH. Ovim članom definisano je da Banka ne posluje s primarnim ciljem ostvarivanja dobiti, ali u okvirima utvrđenih razvojnih ciljeva i razvojnih uslova finansiranja primjenjuje osnovne principe rentabilnosti, likvidnosti i sigurnosti plasmana, a što je imalo za posljedicu da u 2020. godini ukupna utužena potraživanja po direktnim kreditima iznose 30.467.667 KM.

Preporuke:

- *prilikom odobravanja komisionih i direktnih kredita detaljno analizirati utrživost ponuđenih kolateralna i voditi računa o sposobnosti subjekata za povrat kredita, u skladu sa članom 7. Zakona o Razvojnoj banci FBiH;*
- *inicirati aktivnosti na regulisanju načina upravljanja rizikom, odnosno reprogramiranja komisionih kredita.*

7.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa sljedećom strukturom:

	KM	
	31. 12. 2020.	31. 12. 2019.
KAPITAL	169.633.223	169.271.868
Osnovni kapital	163.614.995	163.614.995
Ostale rezerve	5.297.772	5.297.772
Dobit tekuće godine	361.355	359.101
Neraspoređena dobit iz ranijih godina	359.101	0

Osnovni kapital u poslovnim knjigama Banke iskazan je u iznosu od 163.614.995 KM i 100% je u vlasništvu Federacije BiH. Prema odredbama člana 3. Zakona o Razvojnoj banci Federacije BiH, kapital banke se trebao uvećati za 400.000.000 KM u jednakim obrocima iz Budžeta Federacije, počevši od 2008. do 2011. godine. O povećanju i smanjenju kapitala, kao i dinamici uplate kapitala, odlučuje Skupština Banke na prijedlog Vlade Federacije Bosne i Hercegovine. **Do 31. 12. 2020. godine Vlada FBiH nije povećala vlasnički kapital, zbog čega je on ostao na nivou iz prethodnih godina.**

Ostale rezerve iskazane u iznosu od 5.297.772 KM formirane su iz raspoređenih dobiti od 2016. do 2018. godine.

Preporuka:

- **potrebno je da Vlada FBiH poveća vlasnički kapital u Banci, u skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci Federacije BiH.**

7.2.4 Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa iskazane su obaveze kako slijedi:

KM

	31. 12. 2020.	31. 12. 2019.
OBAVEZE	191.722.557	154.510.007
Obaveze po osnovu depozita i kredita	181.203.001	133.913.793
Obaveze za kamatu i naknadu	0	37.691
Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0
Ostale obaveze	10.519.556	20.558.523
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada	598	1.090
Ostale obaveze u domaćoj valuti	235.982	200.706
Obaveze za poreze i doprinose	2.867	2.873
Rezervisanja	1.801.507	1.129.818
PVR u domaćoj valuti	1.888.843	1.395.747
Obaveze po osnovu komisionih poslova	6.538.464	17.824.249
Ostale obaveze u stranoj valuti	51.295	4.040

7.2.4.1 Obaveze po osnovu depozita i kredita

Obaveze po osnovu depozita i kredita u finansijskim izvještajima iskazane su u iznosu od 181.203.001 KM i odnose se na depozite po viđenju (55.639.936 KM), namjenske depozite (7.565.635 KM), oročene depozite (117.143.786 KM) i obaveze po kreditima (853.644 KM).

Depoziti komitenata

Ukupni depoziti Banke na 31. decembar 2020. godine iznosili su 180.349.357 KM. Od ukupnog iznosa 105 miliona KM ili 58% odnosi se na depozite Vlade Federacije BiH, 42 miliona KM na depozite vlada kantona i općina, 12 miliona KM na depozite Federalnog zavoda za zapošljavanje, a ostatak na javna i privatna preduzeća. Učešće depozita u ukupnim obavezama iznosi 94,07%.

Najveći razlog povećanja stanja depozita u odnosu na prethodnu godinu jeste formiranje Garancijskog fonda (u daljem tekstu: Fond), koji je Vlada FBiH uspostavila u skladu sa članom 13. Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica¹⁰, iz kojeg Banka u ime i za račun FBiH izdaje garancije. Inicijalni iznos od 80 miliona KM, koji je Vlada FBiH izdvojila iz sredstava komisionih poslova i raspoloživih namjenskih sredstava kod Banke, uvećan je za dodatnih 20 miliona KM na osnovu Odluke Vlade FBiH¹¹ o odobravanju izdvajanja sredstava iz Budžeta FBiH za 2020. godinu za povećanje ukupnih sredstava garancijskog fonda pri Razvojnoj banci Federacije Bosne i Hercegovine.

Ukupna sredstva od 100 miliona KM osiguravaju garantni potencijal od 500 miliona KM za podršku firmama pogođenim pandemijom COVID-19 u smislu jačanja njihovog kreditnog potencijala. Ugovorom o formiranju namjenskog dugoročnog depozita – Garancijskog fonda, Vlada FBiH i Banka su definisale način deponovanja i održavanja novčanih sredstava Fonda, kao i način korištenja sredstava i izvještavanje. Ugovorom o pružanju finansijskih usluga u okviru Garancijskog fonda Vlada FBiH i Banka su definisale međusobna prava i obaveze sa naglaskom na obavezama Banke da nadzire namjensko korištenje i urednu otplatu kredita za koje su date garancije Fonda.

Banka je u skladu sa članom 13. Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica kvartalno izvještavala Vladu FBiH o upravljanju Fondom. Zaključno sa 31. 12. 2020. godine odobrila je ukupno 21

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 28/20

¹¹ V. broj 1304/2020 od 24. septembra 2020. godine

garanciju iz Fonda vrijednosti od 10.112.500 KM, od čega je izdato garancija u vrijednosti od 8.997.500 KM. U 2020. godini nije bilo aktiviranja garancije zbog neizvršavanja obaveza preduzeća koja su potpisala ugovore o garancijama, prema komercijalnim bankama.

Obaveze po kreditima

Obaveze po uzetim kreditima odnose se na kredite Vlade Federacije BiH iz izvora Saudijskog fonda za razvoj i robni kredit Kraljevine Belgije. Njihova struktura je:

- Kredit Saudijskog fonda za razvoj iznosi 398.142 KM, sa kamatnom stopom od 2% na godišnjem nivou i datumom dospijeća: 31. 8. 2021. godine;
- Belgijski robni kredit iznosi 455.503 KM, bez kamate, i sa datumom dospijeća: 31. 12. 2027. godine.

7.2.4.2 Ostale obaveze

Ostale obaveze iskazane su u finansijskim izvještajima u iznosu od 10.519.556 KM i odnose se na obaveze po osnovu komisionih poslova (6.538.464 KM), pasivna vremenska razgraničenja u domaćoj valuti (1.888.843 KM), rezervisanja (1.801.507 KM), ostale obaveze u domaćoj valuti (235.982 KM), ostale obaveze u stranoj valuti (51.295 KM), obaveze za poreze i doprinose (2.867 KM) i obaveze po osnovu zarada i naknada zarada (598 KM).

Obaveze po osnovu komisionih poslova iskazane su u iznosu od 6.538.464 KM i odnose se obaveze prema Vladi FBiH po osnovu prikupljenih novčanih sredstava po komisionim poslovima koje Banka vodi u njeno ime i za njen račun. U 2020. godini došlo je do njihovog smanjenja u odnosu na prethodnu u iznosu od 11.285.785 KM, iz razloga što su se raspoloživa sredstva iz komisionih kreditnih linija preusmjerila u namjenski depozit Garancijskog fonda.

Rezervisanja su iskazana u iznosu od 1.801.507 KM i odnose se na naknade za odlazak u penziju (676.935 KM), rezervisanja za potencijalne obaveze (824.572 KM), rezervisanja za sudske sporove (240.000 KM) i rezervisanja za troškove eksterne revizije (60.000 KM).

Na 31. 12. 2020. godine ukupna vrijednost sporova pokrenutih protiv Banke iznosi 3.031.673 KM. Banka provodi pojedinačnu procjenu svih sudskih sporova i na osnovu toga određuje iznos rezervisanja. Izvršila je procjenu rezervisanja za sudske sporove u iznosu od 240.000 KM, koje se odnose na izvršne presude po osnovu radno-pravnih sporova i čija se isplata očekuje u 2021. godini, što je šire pojašnjeno u tački 9. Izvještaja.

7.2.5 Popis sredstava i obaveza

Odlukom Predsjednika Uprave od 23. 11. 2020. godine formirane su popisne komisije za popis sredstava i izvora sredstava Banke. Centralna popisna komisija sačinila je 15. 1. 2021. godine Zbirni izvještaj o popisu sredstava i obaveza na 31. 12. 2020. godine. U prilogu Izvještaja su pregledi stanja imovine i obaveza (popisne liste) sa fotografijama stečene imovine koja je u vlasništvu Banke i imovine koja je u vlasništvu Vlade FBiH i Federalnog zavoda za zapošljavanje. Također, za najveći broj potraživanja i obaveza Banka je obezbijedila ovjerene Izvode otvorenih stavki na 31. 12. 2020. godine. Uprava Banke je usvojila Izvještaj 18. 2. 2021. godine. Uvidom u Zbirni izvještaj i Izvještaje popisnih komisija konstatovali smo da je popis izvršen u skladu sa zakonskim propisima.

7.2.6 Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija u finansijskim izvještajima iskazana je u iznosu od 43.835.935 KM, a odnosi se najvećim dijelom na:

- date garancije dužnika: 20.470.497 KM,
- nedostajuće rezerve po FBA regulativi: 19.735.118 KM,
- sudske takse: 1.190.178 KM,
- advokatske usluge: 1.058.250 KM.

Obračunate rezerve po FBA regulativi ne evidentiraju se bilansno, već u vanbilansnoj evidenciji, i ne pokrivaju se iz dobiti. Na kraju poslovne godine razlika između ispravke vrijednosti, utvrđene u skladu sa MSFI-jem 9 – Finansijski instrumenti i rezervisanja, prema regulatornim zahtjevima FBA odražava se na adekvatnost kapitala Banke jer se ta rezervisanja uzimaju u obzir pri izračunu visine stope adekvatnosti kapitala.

S obzirom na to da je Banka dužna i dalje vršiti klasifikaciju aktive u skladu sa Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke Federacije BiH, odnosno po FBA regulatornom zahtjevu po kategorijama (A, B, C, D i E), a radi izračuna iznosa više ili manje formiranih rezervi za potencijalne gubitke koje se prikazuju na posebnim kontima računa kapitala, u sljedećoj tabeli prikazane su stavke klasifikovane aktive po kategorijama i obračunate rezerve za kreditne i druge gubitke, za koje je Banka otvorila posebne vanbilansne evidencije: **KM**

Kategorija	Saldo kreditnog portfolija Banke	Saldo kamata i naknada	Saldo ostale aktive koja se klasifikuje	Formirane rezerve po kreditima	Formirane rezerve po kamatama i naknadama	Formirane rezerve po ostaloj aktivi
A	165.946.430,99	200.978,46	42.838,73	3.238.928,63	4.019,59	856,78
B	65.896.000,87	169.586,75	108.439,70	6.517.758,14	13.610,50	9.255,26
C	11.338.901,38	14.413,41	0,00	4.249.129,05	14.413,41	0,00
D	9.474.768,08	46.151,73	632,26	5.641.928,47	46.151,73	316,13
E	33.900.775,94	598.305,10	1.649.738,67	33.900.775,94	598.305,10	1.649.738,67
Ukupno	286.556.877,26	1.029.435,45	1.801.649,36	53.548.520,23	676.500,33	1.660.166,84

Prema ovom obračunu, ukupne rezerve za potencijalne gubitke iznose 55.885.187 KM. Obračunate nedostajuće rezerve po FBA regulativi ne evidentiraju se bilansno i ne pokrivaju se iz dobiti, ali čine odbitnu stavku od kapitala i na taj način su korektivni faktor u izračunu visine stope adekvatnosti kapitala.

Potrebno je istaći da je poslovanje Banke organizovano u skladu sa Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke Federacije BiH, a u skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci Federacije BiH. Prema Uredbi, Banka i dalje vrši procjenu po kategorijama A, B, C, D i E, čiji efekti se evidentiraju u vanbilansnoj evidenciji. Budući da je članom 29. Zakona o Razvojnoj banci FBiH definisano da poslovne politike Banke osiguravaju potpunu primjenu MRS-a i MSFI-ja, kao i primjenu bankarskih principa i standarda u poslovanju, ne možemo potvrditi da je Uredba usaglašena sa MSFI-jem 9 – Finansijski instrumenti i aktuelnom regulativom FBA što je šire pojašnjeno u tački 7.2.2.3 Izvještaja.

7.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazano je neto smanjenje novčanih sredstava i novčanih ekvivalenata u iznosu od 6.969 KM, što je uz pozitivne efekte promjene deviznih kurseva imalo efekat smanjenja novčanih sredstava i novčanih ekvivalenata za 6.930 KM. Izvještaj o novčanim tokovima sačinjen je u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za banke i druge finansijske organizacije.

7.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U Izvještaju o promjenama na kapitalu za 2020. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene su sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

7.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljane su u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, kao i članom 38. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH. U Bilješkama uz finansijske izvještaje dati su statistički podaci po bilansnim pozicijama (povećanje, smanjenje, učešće), kao i potrebne informacije i dodatna pojašnjenja korisnicima finansijskih izvještaja, u skladu sa zahtjevima propisa koji uređuju objavljivanja uz finansijske izvještaje.

8. JAVNE NABAVKE

Postupci provođenja javnih nabavki Banke uređeni su Pravilnikom o javnim nabavkama roba, radova i usluga, koji je donesen u 2016. godini, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Plan javnih nabavki Banke za 2020. godinu donesen je 24. 2. 2020. godine. Planirane su javne nabavke u ukupnom iznosu od 1.495.010 KM, i to: roba u iznosu od 239.300 KM, usluga u iznosu od 688.010 KM i investicija u iznosu od 567.700 KM.

Banka je u 2020. godini provela 124 postupka javnih nabavki ukupne vrijednosti od 743.672 KM, i to: tri otvorena ukupne vrijednosti od 145.441 KM, četiri pregovaračka bez objave obavještenje ukupne vrijednosti od 177.400 KM, 18 konkurentskih zahtjeva ukupne vrijednosti od 224.837 KM i 102 direktna sporazuma u vrijednosti od 195.994 KM.

Revidirani su postupci javnih nabavki u ukupnom iznosu od 337.267 KM, i to: dva otvorena postupka ukupne vrijednosti od 92.441 KM, jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja u ukupnom iznosu od 114.000, šest konkurentskih zahtjeva u ukupnom iznosu od 100.470 KM i devet direktnih sporazuma u ukupnom iznosu od 30.356 KM.

Otvoreni postupci koje smo revidirali odnosili su se na nabavku Swift usluga putem Swift servis biroa, gdje je sa najpovoljnijim ponuđačem CIS d.o.o. Novi Sad sklopljen ugovor u vrijednosti od 40.691 KM, te na nabavku usluga revizije, gdje je ugovor zaključen sa najpovoljnijim dobavljačem Grant Thornton d.o.o. Banja Luka u iznosu od 51.750 KM.

Pregovarački postupak koji je revidiran odnosi se na nabavku usluga održavanja i tehničke podrške jezgri informacionog sistema Banke, gdje je sklopljen ugovor sa dobavljačem PING d.o.o. Sarajevo u vrijednosti od 114.000 KM. Naime, PING d.o.o. Sarajevo vlasnik je izvornog koda (Source code) aplikacija, pa stoga ugovaranje održavanja ABIS aplikacija sa bilo kojim drugim pružaocem usluga ne bi bilo moguće bez otkupa izvornog koda.

Direktni postupci koje smo revidirali odnose se na nabavku usluga web i mail hostinga, natkrivanje žardinjera u zgradi Banke, usluge vanrednih servisa službenih vozila, arhitektonsko-geodetskih poslova i usluge izrade i dizajna web-stranice Banke, nabavku i ugradnju tri klima-uređaja, te izradu pulta na recepciji Banke.

U revidiranim postupcima javnih nabavki nisu utvrđene značajne neusklađenosti sa Zakonom o javnim nabavkama.

9. SUDSKI SPOROVI

Banka, radi naplate potraživanja po datim kreditima, vodi 293 sudska predmeta. Od toga se 99 odnosi na predmete po direktnim kreditima (88 izvršnih postupaka i 11 predmeta stečaja i likvidacije) u iznosu od 30.467.667 KM, a 194 na predmete po komisionim kreditima (133 izvršna postupka, 42 parnična i 19 stečajnih postupaka) u iznosu od 43.637.836 KM. Za podnesene tužbe izvršena je ispravka vrijednosti na teret rashoda, u skladu sa Internom metodologijom Banke.

Protiv Banke vode se sudski sporovi u ukupnom iznosu od 3.031.673 KM, koji se najvećim dijelom odnose na tužbe iz radnog odnosa. Izvršeno je ukupno rezervisanje za sudske sporove u iznosu od 240.000 KM za dva sudska spora u iznosu od 158.431 KM, plus zakonske zatezne kamate. Prilikom

procjene, nadležna služba je u vezi s ostalim sudskim sporovima navela da je sudska praksa neujednačena i nepredvidiva, jer se na istom sudu po istom pravnom osnovu donose različite odluke. U nekim slučajevima tužbe se odbijaju ili prihvataju ili vraćaju na ponovni postupak, zbog čega se za potencijalne obaveze Banke u vezi pokrenutih sudskih radnih sporova u iznosu od 1.612.537 KM ne može predvidjeti sudski ishod. **Zbog velikog broja sudskih sporova ne možemo potvrditi da je Banka u potpunosti izvršila procjenu očekivanih ishoda pokrenutih sporova shodno odredbama MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, s obzirom na to da je prilikom procjene uzela samo izvršne presude na osnovu kojih je izvršila rezervisanja.**

Preporuka:

- *preispitati iznos rezervisanja po aktuelnim sudskim sporovima, u skladu s odredbama MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.*

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Banka je, 30. 7. 2021. godine, dostavila komentare na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2020. godinu i priložila dodatnu dokumentaciju. Također, 30. 8. 2021. godine, dostavljena je dopuna komentara sa Odlukom o usvajanju izvještaja o poslovanju Banke sa finansijskim izvještajima, izvještajem interne i eksterne revizije i izvještajem o radu Nadzornog odbora; Odluka o utvrđivanju visine i rasporeda dobiti Banke i Odluka o usvajanju plana i programa Banke za 2021. godinu.

Obrazloženja su data za rezervisanja za kreditne gubitke, kvalifikaciju u Osnovi za mišljenje o usklađenosti, na tačke u Isticanju pitanja i na date preporuke u Izvještaju.

Djelimično su, na osnovu dostavljene dokumentacije, prihvaćena i inkorporirana u Izvještaj obrazloženja koja se odnose na usaglašavanje Uredbe o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH sa Odlukom Agencije za bankarstvo FBiH o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, imenovanje organa upravljanja i koordinatora za FUK, jer su nam dostavljene odluke o navedenim imenovanjima, kao i usvajanje Izvještaja o poslovanju, za koji je Banka uz komentar dostavila odgovarajuće odluke organa upravljanja.

Ostale komentare nismo mogli prihvatiti jer nisu prezentovane nove činjenice, niti je dostavljena relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza u Izvještaju, za šta dajemo sljedeća obrazloženja:

- U skladu sa ISSAI-jem 1706 - Isticanje određenog predmeta u izvještaju nezavisnog revizora, po revizorovoj procjeni se ističu pitanja koja imaju za cilj usmjeriti pažnju korisnika finansijskih izvještaja na pitanja koja su bitna za korisnikovo razumijevanje revizije, revizorskih odgovornosti ili Izvještaja u cjelini. U određenim tačkama za isticanje pitanja skrećemo pažnju na okolnosti na koje Banka ne može sama uticati, odnosno koje nisu u nadležnosti Banke, jer se ovaj Izvještaj dostavlja Vladi FBiH (kao osnivaču) i Parlamentu FBiH. Zbog toga, nismo prihvatili stav Banke da je neosnovano skretati pažnju na istaknuta pitanja.

S tim u vezi, skrenuta je pažnja da je kapital u skladu sa članom 3. Zakona o Razvojnoj banci FBiH trebao biti povećan za 400.000.000 KM iz Budžeta FBiH, a na 31. 12. 2020. godine iznosi 163.614.995 KM.

Skrenuta je pažnja na to da Banka u cijeloj 2020. godini nije imala imenovane organe upravljanja (Nadzorni odbor i Odbor za reviziju), što je važno s aspekta njihovih nadležnosti.

Također je istaknuto i pitanje nenaplaćenih potraživanja po komisionim kreditima u iznosu od 43.637.836 KM koji se dodjeljuju odlukama Vlade FBiH, ministarstava ili Federalnog zavoda za zapošljavanje, te su oni i dužni poduzimati aktivnosti na rješavanju naplate komisionih kredita.

U vezi sudskih sporova koji se vode protiv Banke skrenuli smo pažnju na to da su izvršena rezerviranja u iznosu od 240.000 KM iako je ukupna vrijednost sporova 3.031.673 KM. Dato obrazloženje da je Banka izvršila procjenu ishoda i finansijskog učinka uz korištenje iskustva iz prethodnih perioda prihvaćeno je zbog čega ovo nije uticalo na dato mišljenje, ali je skrenuta pažnja sa aspekta mogućeg negativnog efekta na poslovanje Banke u narednom periodu.

- Društvo je u obavezi da postupa u skladu sa članom 7. Zakona o Razvojnoj banci kojim je definisano da treba u svom poslovanju primjenjivati osnovne principe rentabilnosti, likvidnosti i sigurnosti plasmana. Data obrazloženja da se utužena potraživanja odnose na plasirane kredite iz perioda od 1. 1. 1998. do 31. 12. 2019., godine, nismo mogli prihvatiti, jer 15,57% utuženih potraživanja od ukupnog iznosa ukazuje na to da Banka prilikom plasiranja kredita, u ranijem periodu, nije postupila u skladu sa članom 7. Zakona o Razvojnoj banci FBiH. Komentar da je Banka u 2020. godini plasirala ukupno 90.906.463 KM direktnih kredita po kojima nije bilo pokretanja sudskih sporova, nije odgovarajući jer se radi o kreditima za koje nije ni počeo teći period otplate.
- Službu za internu reviziju treba popuniti u skladu sa sistematizacijom radnih mjesta i Zakonom o razvojnoj banci, kako bi se osigurala nezavisna ocjena adekvatnosti, efikasnosti i uspješnosti sistema internih kontrola u Banci.
- Vezano za procjenu tržišne vrijednosti kolaterala banka je u komentaru navela da postoje interne procedure i stručna komisija za praćenje kolaterala, što smo djelimično prihvatili. Međutim interne procedure i dalje nisu u potpunosti implementirane, a komisija nije popunjena stručnim licima koja bi mogla osigurati pouzdanu procjenu. Također je konstatovano da još uvijek postoji značajan broj kreditnih partija koje su obezbijeđene kolateralima, a čije su procjene vrijednosti starije od tri godine i više, a da Banka nije obezbijedila nove procjene vrijednosti angažovanjem eksternih procjenitelja ili putem interne ponovne procjene.

Koordinatorica rada u Sektoru
za finansijsku reviziju javnih preduzeća

Mia Buljubašić

Tim za reviziju

Belma Mušinović – voditeljica tima

Mirza Šrndić – član tima

V PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine			
Naziv pravnog lica: Razvojna banka FBiH			
RB	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA	361.355	359.101
	PRIHODI I RASHODI IZ POSLOVANJA		
I	Prihodi iz poslovanja (od 1 do 3)	7.722.645	7.333.619
1	Prihodi od kamata	5.511.165	5.204.999
2	Prihodi od naknada i provizija	2.212.632	2.082.900
3	Dobici po osnovu prodaje vrijednosnih papira i udjela	0	0
II	Rashodi iz poslovanja (od 1 do 3)	581.323	553.610
1	Rashodi kamata	67.886	124.803
2	Rashodi od kamata i provizija	513.437	428.807
3	Gubici po osnovu prodaje vrijednosnih papira i udjela	0	0
III	Dobit iz poslovanja (I-II)	7.141.322	6.780.009
	Gubitak iz poslovanja (II-I)	0	0
IV	Ostali operativni prihodi	28.002	11.174
V	Ostali operativni rashodi (1 do 10)	7.709.079	7.846.173
1	Troškovi bruto zarada i bruto naknada zarada	5.275.919	5.320.043
2	Troškovi naknada za privremene i povremene poslove	3.317	8.418
3	Ostali lični rashodi	415.644	523.914
4	Troškovi materijala	237.978	235.738
5	Troškovi proizvodnih usluga	437.209	424.629
6	Troškovi amortizacije	375.132	453.773
7	Rashodi po osnovu lizinga	0	0
8	Nematerijalni troškovi	748.985	671.135
9	Troškovi po osnovu poreza i doprinosa	0	0
10	Ostali troškovi	0	0
VI	Dobit iz ostalih operativnih aktivnosti (IV-V)	0	0
	Gubitak iz ostalih operativnih aktivnosti (V-IV)	7.681.077	7.834.999
VII	Prihodi od ukidanja rezervisanja	24.636.925	23.282.749
VIII	Troškovi rezervisanja	24.970.240	24.095.243
IX	Dobit iz osnova rezervisanja (VII-VIII)	0	0
	Ostali finansijski prihodi (VIII-VII)	333.315	802.494
X	Ostali prihodi	1.397.748	2.226.564
XI	Ostali rashodi	167.870	21.466
XII	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X-XI)	1.229.878	2.205.098
	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (XI-X)	0	0
XIII	Poslovna dobit (III+VI+IX+XII)	356.808	347.614
	Poslovni gubitak (III+VI+IX+XII)	0	0
XIV	Prihodi od promjene vrijednosti imovine i obaveza (1 do 5)	619.741	843.965
1	Prihodi od promjene vrijednosti plasmana i potraživanja	0	0
2	Prihodi po osnovu promjene vrijednosti vrijednosnih papira	0	0
3	Prihodi po osnovu promjene vrijednosti obaveza	0	0
4	Prihodi od promjene vrijednosti osnovnih sredstava, ulaganja u nekretnine i nematerijalnih ulaganja	0	0
5	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	619.741	843.965
XV	Rashodi od promjene vrijednosti imovine i obaveza (1 do 5)	615.194	832.478
1	Rashodi od promjene vrijednosti plasmana i potraživanja	0	0
2	Rashodi po osnovu promjene vrijednosti vrijednosnih papira	0	0
3	Rashodi po osnovu promjene vrijednosti obaveza	0	0
4	Rashodi od promjene vrijednosti osnovnih sredstava, ulaganja u nekretnine i nematerijalnih ulaganja	0	0
5	Rashodi od pozitivnih kursnih razlika	615.194	832.478
XVI	Dobitak po osnovu promjene vrijednosti imovine i obaveza (XIV-XV)	4.547	11.487
	Gubitak po osnovu promjene vrijednosti imovine i obaveza (XV-XIV)	0	0
XVII	Dobitak prije oporezivanja (XIII-XVI)	361.355	359.101
	Gubitak prije oporezivanja (XIII-XVI)	0	0
XVIII	NETO DOBICI ILI NETO GUBICI PO OSNOVU OSTALOG UKUPNOG REZULTATA U PERIODU	0	0

XIX	Porez na dobit	0	0
XX	Ukupni neto dobitak u obračunskom periodu	361.355	359.101
XXI	Ukupni neto gubitak u obračunskom periodu	0	0
	Neto dobit/gubitak perioda prema vlasništvu (XX ili XXI)	0	0
	a) vlasnicima matice	0	0
	b) vlasnicima manjinskih interesa	0	0
	Prosječan broj zaposlenih:		
	- na bazi sati rada	110	113
	- na bazi stanja krajem mjeseca	106	111

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 18. 2. 2021. godine.

Predsjednik Uprave

Semir Fejzić

Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine					
Naziv pravnog lica: Razvojna banka FBiH					
Pozicija	Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine /neto/	
	Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)		
1	2	3	4	5	6
AKTIVA					
A) TEKUĆA SREDSTVA I POTRAŽIVANJA (1 do 11)					
		396.600.951	39.477.673	357.123.278	319.592.892
1	Gotovina, gotovinski ekvivalenti, zlato i potraživanja iz operativnog poslovanja	89.893.193	191.876	89.701.317	100.494.821
2	Depoziti i krediti u domaćoj i stranoj valuti	17.454.820	17.455	17.437.365	13.497.799
3	Potraživanja za kamatu i naknadu, potraživanja po osnovu prodaje i druga potraživanja	1.108.622	478.854	629.768	513.453
4	Dati krediti i depoziti	251.331.236	16.370.123	234.961.113	189.409.948
5	Vrijednosni papiri	838	9	829	829
6	Ostali plasmani i AVR	35.257.732	20.879.321	14.378.411	15.676.871
7	Zalihe	0	0	0	0
8	Stalna sredstva namijenjena prodaji	1.555.348	1.540.044	15.304	0
9	Sredstva poslovanja koje se obustavlja	0	0	0	0
10	Ostala sredstva	0	0	0	0
11	Akontacija poreza na dodanu vrijednost	0	0	0	0
B) STALNA SREDSTVA (1 do 2)		10.845.725	6.613.223	4.232.502	4.188.983
1	Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	9.786.986	5.612.572	4.174.414	4.104.966
2	Nematerijalna sredstva	1.058.739	1.000.651	58.088	84.017
C) ODGOĐENA POREZNA SREDSTVA		0	0	0	0
D) POSLOVNA AKTIVA		407.446.676	46.090.896	361.355.780	323.781.875
E) VANBILANSNA AKTIVA		44.660.507	824.572	43.835.935	25.647.584
UKUPNO AKTIVA (I+II)		452.107.183	46.915.468	405.191.715	349.429.459
Pozicija	Iznos tekuće godine		Iznos prethodne godine		
PASIVA					
A) OBAVEZE (1 do 4)					
		191.722.557		154.510.007	
1	Obaveze po osnovu depozita i kredita	181.203.001		133.913.793	
2	Obaveze za kamatu i naknadu	1.085.050		1.838.167	
3	Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0		0	
4	Ostale obaveze i PVR	10.519.556		20.558.523	
B) KAPITAL (od 1 do 5)		169.633.223		169.271.868	
1	Osnovni kapital	163.614.995		163.614.995	
2	Rezerve iz dobiti i prenesene rezerve	5.297.772		5.297.772	
3	Revalorizacione rezerve	0		0	
4	Dobit	710.456		359.101	
5	Gubitak	0		0	
C) POSLOVNA PASIVA		361.355.780		323.781.875	
D) VANBILANSNA PASIVA		43.835.935		25.647.584	
UKUPNO PASIVA (I+II)		405.191.715		349.429.459	

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 18. 2. 2021. godine.

Predsjednik Uprave

Semir Fejzić

Bilans tokova gotovine za period od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine				
Naziv pravnog lica: Razvojna banka FBiH				
	Opis	Oznaka (+, -)	IZNOS	
			Tekuća godina	Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
1	Primici kamata, naknada i provizija po kreditima i poslovima lizinga	+	8.715	8.472
2	Isplate kamata	-	518	429
3	Naplate po kreditima koji su ranije bili otpisani	+	0	0
4	Novčane isplate zaposlenim i dobavljačima	-	7.860	7.863
5	Isplate po vanbilansnim ugovorima	-	0	0
6	Primici i isplate po vanrednim stavkama	+ (-)	43	12
	Povećanje (smanjenje) u operativnoj aktivi		380	192
7	Novčane pozajmice i krediti dati klijentima i naplate istih	+ (-)	-43.171	-6.988
8	Računi depozita kod državnih institucija - propisi i monetarni zahtjevi	+ (-)	0	0
9	Depoziti klijenata	+ (-)	36.254	-796
10	Plaćeni porez na dobit	-	0	0
11	Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+9+-17)		-6.537	-7.592
B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI				
12	Kratkoročni plasmani finansijskim institucijama	+ (-)	0	0
13	Primici kamata	+	0	0
14	Primici dividendi	+	0	0
15	Ulaganja u vrijednosne papire koji se drže do dospelja	-	0	0
16	Naplativi dospjeli vrijednosni papiri koji se drže do roka dospelja	+	0	0
17	Kupovina (prodaja) nematerijalne aktive	- (+)	-7	0
18	Kupovina (prodaja) materijalne aktive	- (+)	-425	-73
19	Sticanje (prodaja) učešća u supsidijarnim subjektima	- (+)	0	0
20	Sticanje (prodaja) učešća u drugim povezanim subjektima	- (+)	0	0
21	Kreditni (povrat kredita) supsidijarnim subjektima	- (+)	0	0
22	Kreditni (povrat kredita) drugim povezanim subjektima	- (+)	0	0
23	Kupovina (prodaja) drugih ulaganja	- (+)	0	0
24	Isplate po vanbilansnim ugovorima	-	0	0
25	Primici i isplate po vanrednim stavkama	+ (-)	0	0
26	Neto gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti		-432	-73
C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI				
27	Primici od izdavanja dionica	+	0	0
28	Reotkup dionica	-	0	0
29	Kupovina vlastitih dionica	-	0	0
30	Kamata plaćena na pozajmice	-	0	0
31	Uzete pozajmice	+	0	0
32	Povrat pozajmica	-	0	0
33	Isplata dividendi	-	0	0
34	Isplata po vanbilansnim ugovorima	-	0	0
35	Primici i isplate po vanrednim stavkama	+ (-)	0	0
36	Neto gotovinski tok iz finansijskih aktivnosti		0	0
	D. NETO PORAST NOVČANIH SREDSTAVA I EKIVALENTA (A + B + C)		-6.969	7.665
	E. NOVČANA SREDSTVA I EKIVALENTI NA POČETKU PERIODA		114.101	121.775
	F. EFEKTI PROMJENE DEVIZNIH KURSEVA		39	-9
	G. NOVČANA SREDSTVA I EKIVALENTI NA KRAJU PERIODA		107.171	114.101

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 18. 2. 2021. godine.

Predsjednik Uprave

Semir Fejić

Izveštaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2020. godine
Naziv pravnog lica: Razvojna banka FBiH

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICE						MANJINSKI INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacijske rezerve	Nerealizovani dob/gub	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dob/gub nepokriveni	Ukupno (2+3+5+7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na 31. 12. 2018. god.	163.614.995	0	0	9.643.850	-4.364.078	168.912.767	0	168.912.767
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2018, odnosno 1. 1. 2019. god. (1 ± 2 ± 3)	163.614.995	0	0	9.643.850	-4.364.078	168.912.767	0	168.912.767
5. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	-1	0	0	0	-1	0	-1
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Neto dobit/gubitak iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	0	359.101	359.101	0	359.101
9. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapital	0	0	0	-4.364.078	4.364.078	0	0	0
10. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
12. Stanje na 31. 12. 2019. godine, odnosno 1. 1. 2020. godine (4 ± 5 ± 6 ± 7 ± 8 ± 9 -10 + 11)	163.614.995	0	0	5.297.772	359.101	169.271.868	0	169.271.868
13. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2019, odnosno 1. 1. 2020. god. (12 ± 13 ± 14)		0	0	5.297.772	359.101	169.271.868	0	169.271.868
16. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
19. Neto dobit (gubitak) iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	0	361.355	361.355	0	361.355
20. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu	0	163.614.995	0	0	0	0	0	0
21. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
22. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
23. Stanje na 31. 12. 2020. god. (15±16±17±18±19±20-21+22)	163.614.995	0	0	5.297.772	720.456	169.633.223	0	169.633.223

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 18. 2. 2021. godine.

Predsjednik Uprave
Semir Fejić